

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 1]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 29. Juli 1493

De testamentis et qui testamentum facere possunt: et quem admodum
testamenta fiant

[urn:nbn:de:bsz:31-319110](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319110)

De testamento. Rub. Etiam de sum. de spugna. que sit re. stameto uis per spe. in ti. de istru. edi. s. copendio se z formam contractuum testamentorum uide ibi i. s. leg. Adde qd large appellatioe testamenti uerit codicillus et etia quelibet uita uoluntas fm gl. z bal. in. l. ij. C. coia d le. b. Diffinitio nem pfectaz adde. l. i. cuz glo. s. de cadimi. AD. DE q pau. d ca. sequit dif finitioem iuriscosultu qua dicit pfectis sima. z q gl. bene die sub audiedo cu i stitutio. here die qz ppter id q die bar. bal. dicit ipe no pot dfer ni testametu a legato uel fideicom. na etiam lega tum pot di ci uoluntatis nostre iusta .i. peca sen tertia habito respectu ad ea pfectio. que in eo requiritur ut si at cora gng testibus z si cut z testame ru habito respectu ad illd q requiritur in eo q fiat cora septem z cuz instit. heredis. c. Id est pfecta adde gl. in au. de here. s. fal. s. ex heredatos : qua ad h su me poderat ibi Ang. qui uoluit q istd uerbu iustuz adaptat iusti cie z ordini iuris: aut sta tutoru p qua glo. dicit ibi idem ang. q si supior comittit cam h modo audias z iustitia faci as q illa uer ba iportant iusticiaz ptio z iuris ordi nez. facit. l. i.

.l. i. de diuer. z tepo. p. scrip. z l. aurelius. s. sticho. de li ber. leg. que indefinita equipolet vli: ut. l. si plurib. j. s leg. i. sed si indistricte p. l. uni. q. respodere uidet vlr ee respoluz: nisi aliqd dimittere a. l. ergo zc. p hac opi. facit. l. apud celsu. s. apud iul. in fi. j. de doli excep. p An. de pi. qd no.

Quesitum. Iste est singularis. s. z oes im piti allegant ipm in fi. C. Op. q tractus no sit iure. z glo. no soluit. C. Op. qa solue re est dare. z dare est iuris: ut. l. ubi aut in fi. j. de sbo. obli. ergo zc. So. est iuris soluere. z sic solue ut dixi ti bi super rubrica. j. de solu. z l. si stipulatus. s. pe. j. s. ob. Alterius dicitur hic alienare. quid iuris. glo. dicit ides cu de ambob. interrogauit: z d vno rudit: de alio uidet idē respondere. In cotrariu facit. l. z si sine. s. q ppo. s. d mino. vbi de uno rudedo affirmatiue i alio uidet negare. z clari in. c. none. et de presump. breui ter qruz est in pposito puto glo. uerū dicere: ut appa ret ex sine istius. s. uel iste. s. inducitur in ar. fecisti du os pcuratores in iudicio ad respondēduz positiob: z unus dixit credo. z alter dixit no credo. qritur quid iuris. dicit By. q h est ar. q debet stari negari. z mihi uidet q Inno. teneat idē: qa bētur p no rifo: z sic p cedif tanq cotra cotumace. z ista responsio obseruat que no ualet: ut. l. de etate. s. qui tacuit. s. de iter. acti. z de hoc dicit Inno. extra de procur. c. in nostra pre sentia circa prin.

Alius. No. ista. l. z istud qd hic dicitur q officiu curat oris dati bonis non transit ad heredem: quod tene menti: quia est tex. peregrinus.

Alianus. Bona lex est z inducifi ar. ad. q. de errore an ipe diat traslatioem diuiz: qd no tango nuc.

Bagnato. Nota q curatores n possut minuere d bo nis pupilli si liberaf pupillus per mulierez vi uentē. hoc dicit tene meti.

Epe. Nota q curator furiosi z pdigi est legitimus: z q in defectum p uenit ad datiuu. Sed qd d dato furdo z mu to uel aliter impedito est legitim. uel datiuus? glo. C. de epi. audie. l. de creatioibus. tz q in istis duobus ca sibus sit legitimus. z idē tz insti. de cura. s. i. glo. uidet aliter dicere in. l. i. in fi. cu. l. se. z seq. s. de postu. z uide ibi notata per glo. qd no. z tene bene cordi.

Furioso. No ista. l. z est no. casus ideo tene meti z cordi.

De testamētis. z qui testamētū facere possūt: z quē admodum testamenta fiant. Rub. l. i. m.

Glo cotinuat rubri. duob. modis. pmo ad proxia. Supra dictū est de tutelis que dātur in testamētis. iō dic ponit de testa. Secūdo sic. volumina digestoz sūt diuisa in. vij. partes: hūimus quattuor: hic incipit gn ta: ut. C. de ve. iur. enu. l. ij. s. quintus. **Querit** glo. quare iuriscosultus incipit a diffinitōe. dic ut in ea que clara est. Ex. l. sequēti.

Testamenti diffinitio posita per iuriscosultum an sit pfecta. Et an iustuz sit testamētum in quo filius iuu ste exheredat. Et an testamētuz in quo filius est exhe redatus inserta legitima ca no tamē uera sit nullū ipo iure. Et an testamētuz eius qui igredit religioem. Et quādo mors ciuilis habeat eundem effectum quē na tural. Et an testamētū sit qd corpale uel incorporale.

Testamentum hic pōv tur diffini tio testamēti. C. Op. legatū est iusta snia uolūtatis nostre de eo qd qz post mortē

fieri uoluit: ut. l. legatū. j. de le. ij. ergo legatū est testa mētum: quia cui congruit diffinitio congruit z diffini tū: ut. l. i. s. i. s. de dolo. z l. ois diffinitio. de re. iur. sed hoc est falsū: ut. l. si idem. C. de codicillis. ergo ista dif finitio nō est bona. Huius timore qdam dicunt q de beat hic subaudi. de eo. f. uniuerso. Istud reprehēdit glo. nam testamētum est etiam si quis instituit i re certa: ut. l. i. s. si ex fundo de here. insti. Preterea pōt esse fideicomissuz uniuersale uel donatio causa mortis vlis: z tamē nō est testamētum. Ideo dicit glo. ut ces sent omnia cotraria subaudias cū instōne hēdis. Duz uidetur mihi q iuriscosultus nesciuit diffinire testm: z q ista diffinitio egeat subtili subauditōe. ego dico diffi nitioē perfectam sine subauditōe aliqua z cessante cotraria. Ideo pro ea declarāda sciendum est q dif finitio debet ponere substantia rei diffinita. z per hoc debet cotinere genus sub quo res est diffinita. Itē de bet pōtinere differētiā: ut p hoc appareat q differt ab alijs spēbus cotentis sub illo genere: ut p3 in oibus. ll. in quibus diffinitio ponit tanq genus. Sēntia eniz cotinet oem cuiuscūqz rei deliberate uolūtatez. Ideo dicitur sententia iudicis in ti. de sen. quia sic delibera uerit z sic determinauit. Dicitur snia legis: ut. l. senten tia. s. de testa. tu. Dicitur sententia hois etiam si tacite appareat de sua uoluntate: vt. l. impuberibus. s. prete rea. de suspec. tu. Dicitur sententia hoc est deliberatio z dispositio testatoris: vt hic ponitur pro genere. Po nitur in diffinitione uoluntatis hoc ponitur ad dnam illus dispositionis que est enunciatiua non uoluntaria seu dispositiua. de qua plene dixi in. l. ex hac scriptura. j. de donati. Ponitur etiā in diffinitione nostre: hoc est nostorum qui sum. liberi z ciues romani. nam sub diti alterius potestati uel nō ciues nō possūt facere testa mētum: ut. j. e. l. iij. z ibi no. z l. qui in potestate cuz similibus. Ponitur enim in diffinitōe iusta. z istd uer bum pluribus modis sumitur h. Uno modo iusta h ē solennis ad differētiā nō solēnis uoluntatis que non dicitur testamētuz: ut insti. de here. que ab inte. in pū. Item iusta hoc est legitima z a iure pmissa nō impro bata. si eniz quis institueret nō capace uel turpiter di sponeret nō esset testamētuz: ut. l. qdam. de condi. isti. z l. meuius. de condi. z demō. z C. de here. insti. l. i. z hoc etiā dicit glo. Itē etiā dicitur iusta idest perfecta sicut dicitur iusta etas hoc est perfecta etas: ut. j. de le. .iij. l. cū filio. s. fi. z per hoc ego dico q iuriscosult. po sult hic diffinitioem perfectaz. z de heredis institutioē intellexit. nō ē enim dispositio perfecta nisi heres isti tuatur cuz nō sit dispositum in quem trāseant actioes ne quis sit ille qui personaz defuncti representet. Dēs ergo alie uolūtates qruūqz de diuerso dicunt impfe cte: nec per se possunt subsistere: z sic non esset necessa ria subauditio glo. Ponitur etiā in diffinitione d co qd quis post mortem suaz fieri uoluit. hoc qd dicit p mortem suaz ponit ad differētiā dispositionū iter uiuos. Apparet ergo q hec diffinitio ē bona z perfe cta. C. Op. q aliter diffiniatur. insti. e. in princi. ubi dicitur q testamētum ē testatio mentis. Solu. ibi non ponitur diffinitio: sed allusio seu deriuatio uocabuli q nō ponit substantiaz rei. Et ista allusio comprehendit codicillum qui uere nō ē testamētum: ut. l. si idem. C. de codicillis. Et ex hoc dico q si queratur que est pro pria significatio uocabuli si allusio repugnat diffinitio ni propria significatio potius sumitur ex diffinitio ne q ex allusione. Ego dixi in. l. cunctos populos. in materia interpretationis statutorum. **Querit** quid si in testamento filius immerito exheredatur: an iu stum sit testamētum. Glo. dicit h q sic nisi expugna retur per querelam quā no. quia si loquamur de iure isto sine dubio glo. dicit uerum: ut. j. de vulg. z pu. l. i substitutione. Sed si loquamur fm iura noua: tunc si

111

in rub. rubri. f. 5. in l. te. qd voluit b. pau. moder. e. ponit moder. in rub. e. de testa. qd no. ad statuta loquētia de possidētibus iusto ti. quia o3 qd ad talē titulū cōcurrat iustitia p̄tis possidētis et ordo iuris: aut statu ti. nō enim possent possidentes prescribere nisi haberēt iustū titulū s̄m quod requirit statutū.

Immerito exheredatus. Quid si filius imerito exheredatus in incōtinēti sit testamētū. uide bal. i. l. oino i p̄n. in. ij. q. C. de inoffi. testa. b. C. p̄rio dicit. et pro materia videtur esse ter. in. l. si posthumus. §. si. de libe. et posthu. itel ligēdo ut ibi p̄ bar. AD. DE qd pau. b. castro refert bal. dicit in aut. l. 5. C. et. qd si imperator dicitur qd per nō approba. cāc te stamētūz est iū iure nullū qd caruiss̄ intellectū. c. Non p̄fir maf. No. hic vtrū p̄ gres sum monaste rij cōfirmet testamētū. vi de p̄ sed. in cōst. c. xv. d. C. eiusdem effect. no. b. ingrediēte or dinē fratruz minorū an p̄ talē gressū censet mortuus bene fa cit qd not. bar. in. l. i. §. filiū de cōtra tab. Et utrū idem sit dicē dum in men dicātibuz: et qui sint illi. uide bal. no. in aut. l. gres. si. de fac. san. eccle. ADDE qd Bal. dicit ut refert pau. b. ca. qd mors ciuiliis ē mul tipler qdam penalitatis: ut si testator dā natus eēt ad mortē alias deportatus effect post te stamentūz et ista nō cōfir mat testamētū s̄ irritat ut. j. e. l. eius qui. quedam casualis: ut captiuitas et ista nec irri tat nec cōfir mat: s̄ ad huc pendet: ut. l.

filius ē p̄teritus uel exheredatus cā nō inserta uel inserta: s̄ nō legitima: tunc oēs concordant qd ip̄o iure testamētūz ē nullū: ut. C. de lib. pre. te. aut. nō licet. et aut. ex causa. et ibi no. et s̄ d̄ in offi. ref. l. iij. §. i. et ibi no. Sed an interim possit dici aliq̄ donec dicat nullū. dicam in. l. filio p̄ terito. de inuis. tes. Si at̄ ponimus qd sit facta ex hereditio inserta cā legitima nō tamē uera: tūc fuit opi. quia p̄fir. dicit qd testamētū ē nullum ip̄o iure. ideo nō datur q̄rela hodie nisi t̄m̄ inter fratres: ut no. in. d. aut. ex causa et. l. iij. de inoffi. tes. Omnes aliq̄ glo. tenuerūt cōtrariū: ut. d. ll. et ita tenuerūt oēs moderni usqz ad d̄m̄ Jac. de bel. qd tenebat opi. p̄fir. nā tex. in corpore primo dicit qd debent per heredes p̄bari postea sequit qd si predicta obseruata nō fuerint q̄tuz ad heredis institutiōem euacuato testamētō zc. Est ergo hic negatio postposita q̄ facit equipolere suo cōtrario: ut. l. legitimos. §. an ergo. de le. tu. et. l. obligari. in p̄n. s̄ de auc. tu. Si ergo predcā nō obseruatur ē nullum ip̄o iure. et sic si heres n̄ probat cām esse veraz testamētūz ē nullū: nec ē opus querela. Et ita etiam tenebat d̄m̄ Rai. puto glo. dicere uerū. primo per tex. in corpore ubi dicit qd cā debet p̄ heredes probari. p̄z ergo qd debet adiri hereditas ad hoc ut sit heres: qd aliter nō possit probari per heredē. Si ergo d̄ceres testamētūz nō ualere uel d̄ eius uiribus du bitari nō possit adiri: ut. l. sed si d̄ sua. j. de acq. heredi. Itē probō p̄. §. tales ergo i corpore: ut cū de ap. cog. ubi dicit qd testamētūz remanere i sua firmitate: ergo apparet qd ante erat validum et hoc ē qd uoluit dicere gl. in. §. aliud quoqz ca pitulum. ubi dicit qd debet irritari p̄ querelam. alias quō fiet: uult dicere ante aditaz hereditate exheredatus nō pōt conqueri: ut. l. filius. §. si cum exheredato. de cōtratabu. et sic ē necesse qd ante omnia hereditas adeat. Ad tex. qui dicit si predicta obseruata nō fuerint q̄tuz ad heredis institutiōem euacuato testamētō zc. itelligit euacuato ip̄o iure. s̄. quādo cā nō ē inserta uel inserta et nō legitima: ut euacuando per querelā quā do causa legitima ē inserta et non probata. et sic s̄bum semel posituz diuersis modis sumitur. p̄ bo per rōnem urgētē quādo lex dicit aliquid nō ualere p̄pter aliquid omīsum qd debebat si eri post dispositiōem factā illud nō uiriat ip̄o iure: ut. l. uniuersa. C. de preci. impe. of. Sed si d̄ceret nō ualere p̄pter aliquid omīsum: quod tūc fieri debebat tūc itelligitur nō ualere ip̄o iure: ut. C. de legi. l. nō dubiū. sic in premissis si nō exp̄matur cā: uel exp̄maf nō legitia cū illud effect fiendū tēpore testamēti itelligim⁹ euacuato ip̄o iure si omittit̄ p̄batio per heredē: cum illud de beret fieri post factū testamētū. imo post mortē testatoris debet itelligi euacuātū nō ip̄o iure: s̄z o3 qd euacuet̄ per querelā. C. Henio ad alias glo. et uide qd hic nō sit bona grāmatica. trāsit enīz de pluralitate ad singularitatē. cōtra. l. plau tius. de au. et ar. le. Ja. de are. exponit quis. f. no strum: quasi uelit dicere nō est mala grāmatica si post pluralitatē segtur distributiūū singularis numeri. et hoc est uerū. C. Quero dicitur hic p̄ mortē de qua morte itelligitur. Dicit glo. qd d̄ naturali nō de ciuili: qd puto uerum nisi ciuiliis

nec nos allegata in glo. Quedā meritoria ut Ingressus religiois: et ista ali quādo confirmat: ut si ingredif religioē frarum minorum quo casu ha betur omnino pro mortuo: quia illa religio nō potest habere nec in pri tulari: nec in cōmuni. et sic idez operatur qd mors v̄a. aliquādo nec cōfir mat nec infirmitat ut si ingrediat religioē que habet in cōi. nam etiā po

haberet eūdem effectū oī modo sicut naturalis. Et per hoc dico qd si aliq̄ fecit testamētūz et in stituit aliq̄ heredē: et monasteriū in qd ingres surus erat instituit in re certa: si ponim⁹ qd sit ne cesse institui: et postea ingrediat monasteriūz qd per p̄fessioē que est mors ciuiliis: ut. l. deo no bis. in p̄n. C. de epis. et de. testamētūz nō confir mat. Et iste passus rāgitur in aut. si qua mulier. C. de sac. san. eccle. et in aut. de mona. §. illud. et in aut. de sanc. epis. §. si qua mulier. et in spe. de sta. mona. §. i. §. gnquagesimo p̄mo. qd puto ve rū si ingredif religioē que pōt habere p̄prium in cōi. nō enīz tūc eparat mors ciuiliis naturali quo ad oīa: qd apparet qd pōt succedere: ut. d. l. deo nobis. §. i. Itē pōt quādoqz distribuere i ter filios: ut. d. aut. si qua mulier. et forte pōt re uocare testamētum exis religiosus: ut. l. sed et si mors. de dona. inter vi. et uxō. Sed si ingredere tur ordinē fratru minorū qui nil habere p̄nt in proprio uel cōi: tūc putarē testamētū tale morte ciuili cōfirmari: qd in oibus ē eiusdē effectus si cut naturalis: ut. d. l. deo nobis. in p̄n. C. Que ro vtrū testamētūz possit alr̄ diffiniri. Azo dicit qd sic. et diffinit testamētū ē qdam solēnis ordi natio cū institutiōe h̄dis. nō curo de hac diffi tiōe: quia diffinitio iuriscōfulti ē perfectissima. C. Quero utrū testamētū sit aliqd corporale v̄ incorporale. Respōdeo qd incorporale ē et intel lectuale. dicit glo. qd apparet: qd unū pōt fieri i duobus codicibus: ut. l. rem unū. j. e. Cōtra h̄ facit. j. quead. re. aperi. i rubro et nigro. C. d̄ edi. di. hadri. tol. l. si. Ad idē. j. de fal. l. paulus. Rū. pprie loquēdo ē quid intellectuale: ut hic et ap paret ex diffinitōe que dicit qd testamētū ē snia uolūtatis nostre: s̄z vulgo appellemus testamen tū scripturā testamēti: ut in cōtrariis. Ex predi ctis apparet qd etiā in statuto testamētūz ponit̄ pro snia uolūtatis n̄se quādoqz: et sic pro eo qd ē intellectuale. Exēpluz de quolibet testamento soluatur tāta gabella. certe si ex uno testamēto fierēt centū aut mille scripture vnū testamētum ē et una gabella debet solui: qd refert se ad testa mētum: put ē sententia uolūtatis n̄se. Aliud est statutū quo dicitur qd notarius de quolibet te stamento rescripto per eum accipiat tot siue t̄m̄ certe si mille uicibus scriberet mille uicibus obe ret sibi solui t̄m̄: quia refert se ad ip̄m corp⁹ scri pturē testamēti: prout ē quid corporale. hic nō habemus alia.

Ex. l. sequenti.

AN valeat testamentum cum dubitatur d̄ alie natiōe mentis p̄pter infirmitatez.

AEO. Tempore testamēti req̄ ritur sanitas mentis: nec requirit̄ sanitas corporis. h. d. facit. C. e. l. seniu. et. l. furiosum. et. C. de trāfac. l. sanū. Et hinc insurgit qd notarij semper ponūt i testamētis talis sanus mente et intellectu s̄z corpore lan guens. C. Oppo. hic dicit̄ inspici tēpus quo te stamētū sit. Cōtra qd imo tēpus mortis: ut insti. de here. qua. et dif. §. in extraneis. Dicit glo. illō in herede. hoc in testatore. Cōtra: quia in testa mēto requiritur utrūqz tempus: ut. l. qui ex libe ris. §. testamēto. j. de se. ta. By. dicit sol. ut no. j. e. l. lege corne. i. gl. q̄ incipit: ut agnatū. tu dic: ut. l. i. §. exigit. j. de bo. pos. s̄m tab. Si enīz testā

stea pōt di sponere d̄ bo nis suis: ut l. aut. si qua mulier. C. de sa. san. eccle. expectat̄ er go mors na turalis et mo nasteriū inte rim tenebit bona. ar. l. sta tius. §. corne lio. j. de iure fisci. Si autē ingrediat̄ aliq̄ religio nem predi catorum uel heremitarū licz illi extra natura sue p̄ fessiois non possint habe re in cōi h̄nt t̄m̄ ex q̄busdā puilegijs a postolicis: ut no. bal. in. l. cum accutissi mi. C. de fide icō. et in. l. cū quectio. C. d̄ leg. et sic uide tur ad huc sta re in p̄dēti et uide qd no. C. in. l. deo nobis. C. de epis. et cle. lo. an. in. c. i. pre sentia et d̄ fra tribus predi catorib⁹ here mitanis uide bal. cōst. lxx. et cōst. cxx. et cōst. cccxxi. circa fi. et an dicta mo nasteria ha beantur loco filiorū vol. ij. An autez per gressum mōasterij te stamētū p̄fir met̄ uel rum pas. Ro. p̄h. cccxxvij. te nuit qd rum pas et r̄fidit ad fundamē ta bar. i. aut. si qua mulier ibi uide. et idez uidetur tenere Bal. cōst. cclxxi iij. iij. vol. j. C. Soluaf. No. qd si sta tutū dicat qd de quolibet testamēto sol uatur tantuz adde qd no. Ang. et imo. in. l. patris et filij. de vul. et pu. et quod no. in simili in. l. libellorū. §. sed si aliō de accu. et vi

n ij

de bar. & bal. in l. ordinarij. de rei v. di. & bal. in l. accusatoris. C. de accu.

te superuenit defectus absq; ei delicto: quia p factu testamentu e factus furiosus: mut: surd & similia testamentu no uitiatur: ut. j. e. l. qui in prate. s. i. sed si ex delicto suo supuenit: secus: ut j. eo. l. eius qui. s. i. & no. in. d. s. exigit. Quo ro quid si dubites: an ppter infirmitate sit alie/ natus mente. Lp. tangit in l. seniu. C. e. & dicit re currendum esse ad medicos pitos in arte illa. ar. l. si semel. C. de re mili. li. xij. & l. i. s. i. de ven. in/ spi. pot etiam pbari per alios. nam ex actibus & verbis presumit an sit mente alienatus uel non: ut. l. is qui. s. i. s. de tu. & cu. da. ab his. & l. qdaz de condi. insti.

Ex l. sequenti.

Ad ualeat pactu etia iuratum de faciendo ali que heredes. nec per statutuz fieri pot ut spurij succedant.

Testamenti. Breuis e & eget delaratio

ne per positioem casus in termis. Glo. prima exphicat in psona testantis. secundo in ipo testameto. tertio in psona heredis instituti. Examinemus ista. circa primu de persona testantis: glo. ponit duo exempla. Primu in filio uel seruo cui no pot permittere facere testametu uel dñs uel pater. debet enim permitti a lege cu sit publici iuris no pactis priuatorum. secundo legit i obsidibus. Ad primu oppo. in his que publici iuris sunt no curat patria ptas: ut. l. fili? & de his qui sunt sui uel alie. iur. & l. nam quod. i. prin. j. ad trebel. So. Lp. in l. seniu. C. e. & dicit q in his que sunt publici iuris in qbus represen tatur persona publica no curat patria ptas: ut i contrarijs. pot enim filiusfami. esse iudex esse tu tor & similia: quia illud qd gerit facit ut iudex & ut tutor & similes: no ut priuatus. Sed testame/ ti factio lz sit publici iuris tam e fit: ut a priuato no ut a persona publica. & ideo in eo curatur pa tria ptas: uel aliter in his que sunt publici iuris acqstis exercedis non curatur pfa ptas: sed in his que sunt publici iuris cōcedēdis curatur pa tria ptas: qa lex qdaz concedit homini qui e sui iuris: que no concedit filiofami. & pater non pot ea cōcedere: quia no e ius patris: sed publicuz: ita loqitur hic. Ad secudu de obsidibus. op. de. l. si quis in pn. s. miles. j. de le. iij. & de te. mi li. l. ex militari: ubi testamēti factioem concedit alius q princeps uel lex. Respondeo ibi magis cōseruat testamēti factioem q de nouo cōcedat uel ibi facit iudex lege cōcedente aut permitten te. & sic ipa lex facere uidetur. An autem per sta tutu possit concedi: ut possit facere testamētum qui de iure e intestabilis. dicam. j. l. pr. C. Secu do exphicat glo. hac. l. in ipo testameto. Et p mo circa substātiā testamēti. secudo circa formā & solennitatez. Circa primuz no. q tale pactu promitto te facere heredē: no ualeat: quod intel ligo etiam si fuerit iuratu: quia e contra bonos mores: & aufert liberaz testamenti factioez: ut. l. stipulatio hoc modo. j. de verb. obli. & ibi plene dixi. Circa scduz no. q ex pacto si pot tolli so lenitas testamenti. Quoero an per statutū pos sit minui solēnitas testamēti. Jac. de are. dicit h ar. no. q no ualeat p̄suetudo uel statutū de minu endis solēnitatez testamenti: cū statutuz sit q dam conuentio ciuiuz. & istam. q. disputauit h̄pe Ja. de are. quam pono in repetitione. l. cunctos populos. C. de sū. tri. & fi. ca. & dicit ut ibi. Tercio principat legitur in persona heredis institu ti: ut pactu factum de instituendo no capacem nullius sit momēti. Glo. oppo. quia ex cōuen

Estamē ti. Sol. Lp. vi. de spe. in ti. d. fūdico. s. qd si pater. Quoero an An per statu tum possit fi eri q icapax de iure possit institui. adde bal. in l. cun ctos popu los. de sum. tri. qui tenet q ualeat sta tutum maxi me quando non superui uunt legiti mi. adde do cto. i. l. scius j. ad. i. falci. & bal. i. l. i. C. de his que pe. no. q ides tenet quod Bal. in l. i. C. de iure aur. an. te net q statu tum hoc no possit quādo sunt nati ex dānato coitu alias sic. & cū Bar. hic cō cor. p̄e. de ancha. in cle. ne romani in prin. iij. col. de elec. & bal dus in l. i. s. ius naturale. d. iusti. & iur. per do. An. in. c. per uenerabilem. q si. sint legi. &

tione partiu pot mutari ius publicuz: ut. l. si cō uenerit. s. depo. Glo. soluit aliud in cōtractib? ut ibi. aliud in testamentis ut h: quod est ueruz circa accidētia cōtractus: secus circa substāti/ alia: ut. l. pacta. s. de contraben. em. & j. de pre ca. l. cū precario. Idem in oibus que respiciunt solēnitatez actus: ut. l. ius publicū. s. de pac. di cā in l. nemo. j. de leg. i. Quoero an per statu tum possit fieri: ut ille qui no est capax de iur pos sit institui. Respondeo qdaz no sunt capaces de iure: nec possūt institui ppter cōdēnatiōem de eis factaz: ut deportatus & similes. & in his qdā pena est irrogata eis fm ius ciuile cōe: tūc statu tum no pot dispēlare: ut. l. i. s. d. q. s. de postu. s. si pena esset irrogata ex forma alicuius statuti: tūc sine dubio ipa ciuitas possēt dispensare. ne mo enim pot. l. facere a qua no liceat recedere: ut. l. si quis in prin. j. de le. iij. Aliqui sunt no ca paces absq; aliquo suo delicto: ut spurij. tunc an per statutum possit fieri q spurius possit succe dere fuit semel h. q. de facto multū ardua. Re/ perio q. d. pe. de cornetis? disputauit hanc. q. & determinauit q per statutū fieri no pot per. l. i. ff. de nata. resti. Itē reperio q. d. Lp. cōsultuit & determinauit idēz per tex. in aud. qui. mo. na. ef. sui. s. pe. ubi dicitur q spurij ad p̄tem legē nulluz habebūt participium: sed in eadem cōsi tutiōe dictū est. s. de legitima que fit per oblati onem curie ciuitatis. ergo apparet expresse phi bitū q per ordinamenta ciuitatis non possit le gitimari uel effici capax. Istam qōnem disputa uit dñs Recuperus de sancto miniato. & deter minauit idem q no pot legitimari per statutuz nec ualeat statutū quo cauetur q succedat: quia est cōtra ius diuinū quo cauetur. no erit heres fi lius ancille cum filio libere. xxij. q. iij. c. dicit ali quis. & q. ij. c. no ois. & xxxv. q. vii. c. quid est. pro quo facit q ista pena imponitur spurio a lege. er go no pot est tolli per statutū: ut. d. l. i. s. s. qua. s. de postula.

Ex l. sequenti.

De habilitate psonē testantis querit post li tem cōtestataz. an autem si ordo omittatur iud/ cium vitief. ibi. Quoero. Et que sint psonē q ha bēt testamenti factioez actiā. Et que non: ibi. Venio. Et an statutuz possit dispensare cōtra re gulā phibentē certas personas testari: ibi. Que ro circa.

Queramus.

Primo q̄rēdū est de psona testantis q̄ de solēnitate testi. b. d. Pot intelligi pmo: ut iuriscōsultus loqua tur alicui aduocato uolēt iuestigare an testm ualeat intra se. ex iudiciū. Scdo mo pot intelligi ut loquatur iudicibus: ut si in aliqua cā aliquem testm fecisse dicat: & per aduersariū opponat q no poterit facere testm. iudex an oia d̄ dare di lationez sup hoc ad pbādū vtrū ille possit face re testm uel no: & si hoc cōstabat q testm facere potuit: tūc dabit terminū ad pbādū de testō & eius solēnitate. b. d. Dec lec. pbatur exp̄sse. C. de pe. here. l. liber. sic d̄ intelligi. j. de iur. codi cil. l. quidā referit. C. op. ad hac lec. ista excep ptio est pemptoria: ergo d̄ examiari post lit. cō test: ut. l. pemptorias. C. sen. resc. non pos. Rñ. ita intelligi h. & l. liber. q post lit. pte. hoc exami naf. C. Sed cōtra hoc. ll. q dicit ante oia ingre dū de psona intelligūtur an lit. cōre. ut. C. g ac cu. no pos. l. no ignorat. & C. de pcur. l. ita demū & s. de pcur. l. p̄po. s. rati. Sol. si queram? de psona cī in que d̄z sustētari iudiciū: tūc q̄rē de

Fede. conta. luit q ualeat confi. cxxx. iij. alias. lviij. ista. q. fuit de facto & u. de Petrum de an. in. c. ca nonum statu ta. in. xv. car ta de confi. C. p̄e. de cornetis. ubi baldum de bac. q. & que ibi dicit in l. cunctos po pulos. de sū. ma tri. in. xii. ii. col. m. s. q ro utrum ualeat statutuz. ADDE q ci uitas no pos sit per statu tum habilita re spurium: ut hic cōclu dit Bar. te. nuit Federi. confilio. cel. xv. & c. lxx. vi. q sequis fuit Jac. bu. & subscriptū e eius nomi ne. idēz tenu it Bal. in fa cti contingē tia de ciuita te mediolani q non possit plura fuerūt facta confilia quia causa ar dua in. d. ber nabonis vice comitis qui habebat filiu spurium. Fe deri. autē & Jaco. bu. cō suluerunt su per statuto perufino di ctante q spu rii possint a patribus in stitui & cum Bar. transit etiam p̄ Pau de ca. hic s p̄filio. cxxx. d. Tolli per statutum. & q imponuntur per. l. no? pos sunt tolli per statutum vi Bar. in. l. in famem. d. pu bli. iudi. Queramus dare di lationez. cui debet dari prius ter minus ad p banduz acto ri uel reo. ad de Bar. in l. liberi. C. d peti. here.

Quero qd. h. hoc hetur p. doc. l. e. exhibita. s. iudi. bal. l. l. exceptiones. C. de pba. l. iij. col. v. reuoco l. dubiu. z. uis qd. no. bar. l. l. a. pcedete d. dila. Bal. in au. generaliter in vlti. col. C. de epis. z. cle. z. in. l. ii. C. de ordi. cogni. z. que habes in. l. qdam. co. sulebat de re iudi. z. de dicto Bar. h. facit mentem Bal. in. l. plata in. l. col. v. quero ergo q. differetia. C. de se. S3 qd. si termin. iplicite statui tur t. a. p. de. elinatioz. q. s. p. pceptoris. dic. q. no. v3 fm. bal. in. l. i. in. xv. co. lo. C. qui ac. cu. z. die bal. in. au. contra. ad. h. ad. tre. bel. q. ali. d. q. omisso libelli ante lit. cote. no. vitiat iu. dicitum. alle. no. p. Bar. h. z. in. spe. z. c. **Q**uero circa. z. uide que. no. bal. in. au. defun. eto in. fin. ad. trebel. **C** Rideo quadoq. cir. ca. hac. q. vid. remissi. quas. posui in. l. fe. nium qui te. sta. face. poss. **Q**uero an. statutum. an. statutum. pos. sit. inducere. q. impubes. testetur. z. ad. de. que. dixi. i. l. si. frater. C. q. te. fa. pos. z. Ang. hic. t3. contra. bar. **E**t. prodig. an. autem. prodigus. pos. sit. testari. ad. pias. causas. Bal. in. l. i. C. de. fac. sa. eccle. l. repe. tenuit. q. sic. cotrarium. te. nuit. ipe. i. d. l. i. in. lec. z. idem. tenuit. Anc. z. imo. i. c. quia. igre. dientibus. d. testa. z. Abb. moder. i. ru. dri. extra. e. **A**DDE. q. Bal. cofi. cc. xxx. li. pmo. consului. p. digum. inter. liberos. testa. ri. posse. z. ibi. videt. sentire. q. alia. lega. ta. facere. pos. sit. attento. q. ista. interdictio. fit. ne. de. pau. petur. q. ratio. cessat. in. viti. ma. volutate. **S**ic. in. ce. co. exp. s. u. h. voluit. pe. de. ancha. z. Imol. in. v. c. quia. ingredientibus. extra. eo. z. vide. que. dixi. i. d. l. hac. consultissima. in. penul. col. **Q**uero. q. non. cum. Bar. h. transit. spe. de. anc. z. Imol. in. c. ij. c. f. eo. **Q**uid. de. excocato. utrum. excocatus. possit. testari. adde. Inno. in. c. veritatis. de. do. z. contu. z. Bar. post. Bal. in. l. i. C. de. sa. sanc. eccle. in. re.

Quero qd. h. hoc hetur p. doc. l. e. exhibita. s. iudi. bal. l. l. exceptiones. C. de pba. l. iij. col. v. reuoco l. dubiu. z. uis qd. no. bar. l. l. a. pcedete d. dila. Bal. in au. generaliter in vlti. col. C. de epis. z. cle. z. in. l. ii. C. de ordi. cogni. z. que habes in. l. qdam. co. sulebat de re iudi. z. de dicto Bar. h. facit mentem Bal. in. l. plata in. l. col. v. quero ergo q. differetia. C. de se. S3 qd. si termin. iplicite statui tur t. a. p. de. elinatioz. q. s. p. pceptoris. dic. q. no. v3 fm. bal. in. l. i. in. xv. co. lo. C. qui ac. cu. z. die bal. in. au. contra. ad. h. ad. tre. bel. q. ali. d. q. omisso libelli ante lit. cote. no. vitiat iu. dicitum. alle. no. p. Bar. h. z. in. spe. z. c. **Q**uero circa. z. uide que. no. bal. in. au. defun. eto in. fin. ad. trebel. **C** Rideo quadoq. cir. ca. hac. q. vid. remissi. quas. posui in. l. fe. nium qui te. sta. face. poss. **Q**uero an. statutum. an. statutum. pos. sit. inducere. q. impubes. testetur. z. ad. de. que. dixi. i. l. si. frater. C. q. te. fa. pos. z. Ang. hic. t3. contra. bar. **E**t. prodig. an. autem. prodigus. pos. sit. testari. ad. pias. causas. Bal. in. l. i. C. de. fac. sa. eccle. l. repe. tenuit. q. sic. cotrarium. te. nuit. ipe. i. d. l. i. in. lec. z. idem. tenuit. Anc. z. imo. i. c. quia. igre. dientibus. d. testa. z. Abb. moder. i. ru. dri. extra. e. **A**DDE. q. Bal. cofi. cc. xxx. li. pmo. consului. p. digum. inter. liberos. testa. ri. posse. z. ibi. videt. sentire. q. alia. lega. ta. facere. pos. sit. attento. q. ista. interdictio. fit. ne. de. pau. petur. q. ratio. cessat. in. viti. ma. volutate. **S**ic. in. ce. co. exp. s. u. h. voluit. pe. de. ancha. z. Imol. in. v. c. quia. ingredientibus. extra. eo. z. vide. que. dixi. i. d. l. hac. consultissima. in. penul. col. **Q**uero. q. non. cum. Bar. h. transit. spe. de. anc. z. Imol. in. c. ij. c. f. eo. **Q**uid. de. excocato. utrum. excocatus. possit. testari. adde. Inno. in. c. veritatis. de. do. z. contu. z. Bar. post. Bal. in. l. i. C. de. sa. sanc. eccle. in. re.

est sue pratis de iure civili: ut filiffami. z. tuc pu to q. circa hoc possit dispesare per statutum qd ap ret primo ex regula uniuersali: ut. l. omnes po puli. de iusti. z. iur. Secudo qa per statutum pot dari iurisditio alicui qui interponat auctoritate super em.icipatiobus: z. sic pot disponere circa priam ptatem. Secuda regula est q. quida pro hibentur testari ppter defectum mentis: ut ipu bes furiosus metecaptus prodigus zc. Cir ca istam quero an statutum possit dispesare uel no. Respondeo in quibusda est defectus metis uere: ut in furioso z. metecapto: z. tuc no potest circa hoc dispesare: cum in eo no cadat illd qd est substabile testameti. s. iudiciu z. snia uolunta tis sue: ut. s. e. l. i. In quibusda est defectus me tis presumptiue: ut in ipubere z. prodigo cui e iterdictuz bonis: tuc quia ista presuptio est iuris ciuili statutum possit dispesare. Optime enim ualeret statutum si diceretur q. proximus puber tati possit facere testamentum: uel q. interdictio facta bonis no porrigat ad testm. pot enim tol lere ea que iuris ciuili sunt ut dictu est. Tertia regula est q. quida pbibent testari propter de fectu sensualitatis: ut cecus: mut: z. surdus. An statutum poterit in hoc dispesare. diceret q. sic i ce co: qa testabilis lz cu maiori solenitate: ut. l. hac. cofultissima. C. qui te. fa. pos. In muto z. surdo puto q. no: qa impator uidetur hoc expse re seruasse: ut. j. e. l. si mutus. sicut dicim in arroga tioe que pot fieri ratum auctoritate pncipis z. in pcededa uenia etatis z. similibus. Quarta regu la est q. multi ipediuntur testari ratiode penalita tis: ut danati ad mortem deportati heretici z. si miles. Circa istam quero quid d. excocato. spe. tagit in. d. s. copendiose. s. quid de excocato. dñs Ja. de bel. disputauit ista. q. multum soleni ter z. posuit in au. de san. epis. s. oibus. dñs io. an. posuit eam ex de sen. ex. c. decernimus. lib. vi. z. in antiqua glo. no determinabat hodie in no uella determinat q. possit facere testm. pro hoc optime facit. C. d. here. au. credetes. z. in corpo re unde sumitur. de sta. cotra. liber. eccle. s. cre. deres ubi no ualet testm excocati ppter suspiti onem cris bñsis. ergo als excocatus pot facere testametu: qd puto ueru. dic. tñ plenius hodie: ut in. d. c. decernimus. p. Jo. an. **Q**uero d. ba nitis nostri teporis. Dic. j. e. l. eius qui. in. s. si cui. **Q**uid de infame. Dic. j. e. l. eius qui. in. s. si cui. z. in. l. is cui. i. s. si ob carme. **A**lia regula clara est no oz examiare.

petitioe qd de tyranno dic q no potest testari fm Bal. in. l. decernimus in fi. de fac. sanc. eccle. z. ad Bar. hic adde Bal. in. l. i. in. iij. colu. C. de in. z. fac. igno. z. late Bar. in consilio scipiete exis. p. publice excocato. z. qd de meretrice uide Bal. in. l. i. C. de condi. ob tur. cau. facit quod no. C. in. l. ij. e. ti. z. glo. in. c. ex transmissa. de deci. z. uide omnes prohibitos te stari enume ratos per ab ba. extra. co. in rubri. qui enumerat. xv. iij. z. uide l. oi bus istis que dixi post bal. in. l. i. in. iij. colu. C. de fac. sanc. ecc. de danato ve ro ad perpe tuos carce. res. dicit bal. in. l. i. C. de his qui ad li be. perue. no. pos. q. actiue z. passiue sit incapaces ad quod uid. j. e. l. qui a la tronibus. z. Imol. expres se in. l. si quis mihi bona. s. i. de acqui. heredi. z. ex cocato de quo hic per Bar. uid. fm gu. Bal. i. l. fi. in. iij. col. C. si a non cope. iudi. z. in. l. iij. in. vl. col. si pen. ap pel. p. Inno. de sen. excoc. c. cum uolu tate. **A**DDE an ualeat te stamentu ex cocati publi ce. z. an scri ptura excocati faciat si de z. an p ab solutio. recd ualeat fedr. de senis cofi. cxlvi. z. cofi. lxxiii. ubi co cludit ualere testametu ex cocati. **Q**uero de banitis. an. ba niti nostri te poris possint testari. uide oino Bal. in. l. seruo lega to. s. fin. ubi omnio imol. de leg. i. z. q. no. Bar. z. quod ibi di xi in. l. qui vl timo. j. de pen. ut bal. in. l. fi. in. uli ma colu. C. si a non com pe. iudi. z. in. l. i. de bere. insti. in. pen. colu. z. in. l. iij. i. ii. z. in. colu. C. si pe. **A**DDE. qd. ille. cuius. bona. sut. de. iure. ipso. facto. confiscata. no. pot. te stari. Bal. in. au. incestus. ubi. est. tex. C. de. ince. nup. **U**a. etate. dies. ceptus. Et. dum. dicitur. dies. ceptus. z. hic. quero. an. vltima. die. pubertatis. possit. dari. curator. de. quo. uide. Bal. in. l. ii. quando. prouoca.

est sue pratis de iure civili: ut filiffami. z. tuc pu to q. circa hoc possit dispesare per statutum qd ap ret primo ex regula uniuersali: ut. l. omnes po puli. de iusti. z. iur. Secudo qa per statutum pot dari iurisditio alicui qui interponat auctoritate super em.icipatiobus: z. sic pot disponere circa priam ptatem. Secuda regula est q. quida pro hibentur testari ppter defectum mentis: ut ipu bes furiosus metecaptus prodigus zc. Cir ca istam quero an statutum possit dispesare uel no. Respondeo in quibusda est defectus metis uere: ut in furioso z. metecapto: z. tuc no potest circa hoc dispesare: cum in eo no cadat illd qd est substabile testameti. s. iudiciu z. snia uolunta tis sue: ut. s. e. l. i. In quibusda est defectus me tis presumptiue: ut in ipubere z. prodigo cui e iterdictuz bonis: tuc quia ista presuptio est iuris ciuili statutum possit dispesare. Optime enim ualeret statutum si diceretur q. proximus puber tati possit facere testamentum: uel q. interdictio facta bonis no porrigat ad testm. pot enim tol lere ea que iuris ciuili sunt ut dictu est. Tertia regula est q. quida pbibent testari propter de fectu sensualitatis: ut cecus: mut: z. surdus. An statutum poterit in hoc dispesare. diceret q. sic i ce co: qa testabilis lz cu maiori solenitate: ut. l. hac. cofultissima. C. qui te. fa. pos. In muto z. surdo puto q. no: qa impator uidetur hoc expse re seruasse: ut. j. e. l. si mutus. sicut dicim in arroga tioe que pot fieri ratum auctoritate pncipis z. in pcededa uenia etatis z. similibus. Quarta regu la est q. multi ipediuntur testari ratiode penalita tis: ut danati ad mortem deportati heretici z. si miles. Circa istam quero quid d. excocato. spe. tagit in. d. s. copendiose. s. quid de excocato. dñs Ja. de bel. disputauit ista. q. multum soleni ter z. posuit in au. de san. epis. s. oibus. dñs io. an. posuit eam ex de sen. ex. c. decernimus. lib. vi. z. in antiqua glo. no determinabat hodie in no uella determinat q. possit facere testm. pro hoc optime facit. C. d. here. au. credetes. z. in corpo re unde sumitur. de sta. cotra. liber. eccle. s. cre. deres ubi no ualet testm excocati ppter suspiti onem cris bñsis. ergo als excocatus pot facere testametu: qd puto ueru. dic. tñ plenius hodie: ut in. d. c. decernimus. p. Jo. an. **Q**uero d. ba nitis nostri teporis. Dic. j. e. l. eius qui. in. s. si cui. **Q**uid de infame. Dic. j. e. l. eius qui. in. s. si cui. z. in. l. is cui. i. s. si ob carme. **A**lia regula clara est no oz examiare.

appel. z. adde qd ille cuius bona sut de iure ipso facto confiscata no pot te stari. Bal. in au. incestus. ubi est tex. C. de ince. nup. **U**a. etate. dies. ceptus. Et. dum. dicitur. dies. ceptus. z. hic. quero. an. vltima. die. pubertatis. possit. dari. curator. de. quo. uide. Bal. in. l. ii. quando. prouoca.

appel. z. adde qd ille cuius bona sut de iure ipso facto confiscata no pot te stari. Bal. in au. incestus. ubi est tex. C. de ince. nup. **U**a. etate. dies. ceptus. Et. dum. dicitur. dies. ceptus. z. hic. quero. an. vltima. die. pubertatis. possit. dari. curator. de. quo. uide. Bal. in. l. ii. quando. prouoca.

appel. z. adde qd ille cuius bona sut de iure ipso facto confiscata no pot te stari. Bal. in au. incestus. ubi est tex. C. de ince. nup. **U**a. etate. dies. ceptus. Et. dum. dicitur. dies. ceptus. z. hic. quero. an. vltima. die. pubertatis. possit. dari. curator. de. quo. uide. Bal. in. l. ii. quando. prouoca.

Uti in pte. §. in filiis. alius ter. ultra. §. in filiis solet allegari in auct. ut li. ma. 7. aut. §. i. ubi uidet uelle q in his rebus in qbus patri no queritur usufructus filius possit quoquomodo uult disponere 7 ly sit pmissio noua tñ d3 declarari per pores. l. sed 7 posteriores de legi. facit. l. ciendū qui satisfacta. cogū. iuncta auct. offerat. de lit. cōte. 7 sic nō intelligit de actu testā di: quia esset cōtra alia iura: ut ptra. l. pe. in fi. cum alijs uul. C. qui test. face. poss. 7 q sit ueruz p3: qā ibi ter. dicit cum erit pfe ete etatis qd uerbuz iporat. xv. an. l. h. C. d. his qui ue. eta. l. pe. cū ibi no. sed in actu testādi nō requiratur illa etas. l. qua etate. §. pri. ergo 7c.

b Cōtrario intellectu uel p̄t dicit q ille ter. loq̄t quo ad alienatōez inter uiuos nō quo ad testamentū: qā in eo fili' dicit bona pōt libere alienare: ut in auct. ut lic. ma. 7. aut. in prim.

c Cōtrario sensu. Et de hac limitatio ne uide bar. idem tenētes in. l. i. in repe. ti. in. iij. col. de fa. san. ec. 7 est cōs cō. clusio: ut etiā per Bal. hic 7 per Bal. 7 alios in. l. sen. iū. C. q. te. fa. pos. 7 per Fedri. de se. i. p̄. l. c. lxxxiij. 7. c. lxxxiij. l. 3. Dau. aliter dicit cōs. al. leget. 7 per Ro. in auct. si militet. C. ad. l. fal. 7 l. fi. C. qui te. fa. pos. uide que dicit in. d. l. sen. iū. 7 in. d. l. pe. in fi. C. q. te. fa. pos. 7 d. utroq; articulo ibi tan go. 7 no. q. uariant doc. an requirat cōsensu pa tris quādo si filius testat ad pias cās 7 uide ibi bal.

Itē etiā fallit in hijs gallorū 7 britonū fm bal. in. c. i. §. si duo fratres. i. h. de duo. fra. de no. be. inuesti. 7 no. p. glo. in. l. i. de pa. po. in. p̄. que dicit q tales filij non sūt in p̄tate: quā glo. etiā ut sing. secutus est. Bal. in. c. i. in. ti. an. ma. suc. mu. in. bñ. 7 etiā Ro. in. l. fi. C. qui te. fa. pos. Item dicta cōs cōclusio etiā fallit in filijs. hñtibz bona acq̄sta ex liberalitate ipe rialit: ita est ter. q nō est alibi in. l. pe. C. de bo. q libe. fm Bal. ubi dicit q nō reperies alibi q mulier possit habere priuilegiū castrensis peculij: ut i illo ter. de reliquis ad istū articulū facientibus me remitto ad. d. l. senij cum ibi no. nō omitto etiā q Ange. in auct. de nup. §. uenient dicit hoc fal

pri nō querit usufructus possit testari.

Uti in potestate. Fili

uffa mit. nō pōt testari etiā p̄e p̄mittēte. b. d. C. Op. C. qui te. fa. pos. l. pe. 7 fi. Sol. illd ve rū in castren. als secus. C. Op. j. de dona. l. tam is. §. i. Sol. donare pōt cā mortis patre p̄mittē te: ut ibi: sed nō testari ut hic. Sed q̄ est ratio. gl. dicit q̄ testamētū factio est publici iuris: ut. l. ij. . §. e. certe ista rō magis facit in p̄trarium: quia i his que sūt publici iuris p̄ia p̄is nō curat: ut . l. nā qd ad trebel. dic ergo ratio est: qā donatio cā mortis est magis p̄tract' q̄ ultima uoluntas: ut no. j. de do. p̄le. l. ij. in. p̄n. 7 ultima uolūtas nō debet p̄dere ex alieno arbitrio: ut. l. illa institu tio. j. de here. insti. Cōtract' uero possūt in alie rius arbitrio cōferri. ideo nō pōt filius. testari etiā p̄e p̄mittēte ne uideat p̄dere ex p̄missio ne p̄is. dicit in. d. l. tā is. doc. tāgunt in. l. senium . §. i. C. e. Querit glo. an hodie in aduēticia in casib' in qbus p̄i nō querit usufructu' filius fa. possit testari. uidef q̄ sic: ut. C. de bo. q lib. l. fi. §. filijs aut fa. Glo. determinat cōtrariū h 7 l. i. §. in filijs. j. ad trebel. 7 est exp̄sum. in. l. pe. C. qui te. face. pos. 7 hoc tenet By. 7 Ly. ibi. Non ob. §. filijs: qā ibi nō debet sumi. ar. a cōtrario se su: quia resularet prauus intellectus. In uno ca su reperio q̄ filius pōt disponere. f. in eligendo sepulturam sibi: ut in. c. licet de sepul. li. vi. pos sumus etiā p̄babiliter dicere q̄ in istis aduēti cijs in qbus p̄i nō queritur usufructus filius. possit facere testamētuz ad pias cās uolente pa tre. Ita uidef probare ter. in. d. c. l3 in. fi. a cōtra rio sensu' probō per rōem. ratio quare filius p̄ hiberetur testari uolente patre est ne testamentuz uideatur pendere' ex alieno arbitrio ut dicituz est. sed ista ratio nō habet locum in testamentis que fiunt ad pias causas. possunt eniz p̄dere ex alieno arbitrio: ut in. c. u3 tibi. extra de testamē tis. ergo 7c.

Surdus. Surdus 7 mutus nō pos sūt testari sine permisso p̄i cipis: sed hoc uitiuz superueniēs testamētuz nō rumpit. b. d. C. Op. C. qui te. fa. pos. l. discretis Sol. ut in glo. C. Op. j. de. le. iij. l. nutu. in. p̄nci. Sol. ut ibi dixi.

Ius. Testamentū factum quan do quis erat seruus hostiuz nō ualet. hoc dicit. C. Op. q̄ retro fin gitur in ciuitate fuisse: ut. l. retro. j. de cap. Sol. illud ueruz q̄tum ad ea iura que habebat an tē pora captiuitatis: uel que sunt illis accessoria. s3 hie testamētū fuit factū tēpore captiuitatis. 7 sic fictio ad aliud nō porrigitur cū deficiat extremū a quo. C. Op. de. l. in bello. §. codicilli. d. cap. So. ibi codicilli depēdent ex testamēto qd facit ante captiuitatē. Ad hoc oppo. de. l. qdam. j. de

lere in lucro dotis matere debito patri ex pacto uel statuto: q̄ tali lucro p̄uaf pater si trāsiuit ad sc̄da uota sup̄stit' filij p̄mi matrimonij 7c. ut ibi per eum. ADDE uidecū ad hāc apostillam Bar. hic 7 Pau. de castro consilio. cci. d. C. Uideatur p̄dere. Contrariū tenet Bar. i. repe. l. i. in. iij. q. d. fa. san. ec. de quo uide late que dixi i. l. iij. C. q. te. fa. pos.

fur. codicill. Sol. ibi in captiuitate decessit: hic est reuersus.

Ex. §. sequenti.

An hodie dānati ad mortem possint facere testamentū: 7 quid de exbāntis.

Si cui. Dānatio qua perdit uita liber tas uel ciuitas ipedit testamen tum fieri 7 rūpit iam factū: secus in dānatiōne p̄ quaz fama tñ leditur hoc dicit. C. Op. q̄ bona illorū nō publicētur: ut in auct. bona dānatoruz . C. de bo. dam. 7 in corpore vnde sumitur. Glo. dicit q̄ q̄tuz ad publicatiōnē hodie ista lex cor rigitur. By. uero dicit q̄ illa auct. loq̄tur in his q̄ post sniam nō debēt sup̄uiere: 7 sic tenet opi. Old. ibi no. qd plene examinaui in. l. i. j. de bo. dā. tamē q̄qd sit de hoc dicit glo. q̄ q̄tum ad testamētū factioez hec iura nō corrigunt 7 bene: quia per istas penas saltē perdunt ea que iuris ciuils sunt: ut. l. quidā. j. de pe. ergo testari non p̄it C. Quero qd de illis qui dānati ad mor tem hodie in ciuitatibus. Rūdeo testamētū eo rum nō ualet: qā dānatus ad mortem statiz effi citur seruus pene: ut hic. 7 l. qui ultimo. j. de pe. 7 ibi no. Nec ob. auct. si hodie. posita. C. de do. inter ui. 7 vxo. qā illa loq̄tur in dānatis: qui uiui remanēt: ut i deportatis. ita tenet By. 7 omnes. C. Quero an exbānti nostri tēporis possint tes tari. Quidā habēt istaz. q. hic formatā p̄ By. 7 distinguūt aut est exbāntus de crimie p̄pter qd perdit bona. aut nō: ut no. glo. insti. qui. mo. ius pa. p̄tris sol. §. relegati. doc. tāgunt in. l. i. C. de here. insti. Ego disputau i un. j. q. que incipit lu cane ciuitatis statuto 7c. Et ibi determinau i nō pōt facere testamētū fm statuta 7 iura propa ciuitatis pprie vñ est exbāntus: nō autem per dit testamenti factionem de iure cōmuni 7 dic plene ut ibi. 7 hoc tenet Ja. de are. in. l. ex facto . §. ex facto. ad trebel. C. Ultimo no. q̄ relegat' potest facere testamentum: licet omnis relega tus sit infamis: ut. l. cognitionū. §. minuitur. j. de ua. 7 extraor. dicam. j. e. l. is cui.

I quis. Pendente processu capitali non impedit quis facere testamentuz. b. d.

Ex. l. sequenti.

Testari n̄ potest cui anputate sūt manus ob sniam irrogantem infamiam.

Uti manus. Qui non ha bet manus po test testari. b. d. C. Quero qd si alicui amputate sūt manus per sniam querit h an pos sit testari. Et v̄ q̄ sic ut hic. qd est ueruz nisi se tentia esset ex tali causa q̄ irrogaret infamiā q̄ au ferret testi factioez: ut dicā i. l. is cui. j. e. spe. tā git' i. d. istru. edi. §. p̄p̄edio. p̄. qd d̄ ex oculatis.

Ex. l. sequenti.

Usurpatū ē: ut vna ciuitas det obā def alteri.

dānatus ad mortē possit testari. 7 an de male ablatis bal. cōs. cccclxx. ii. vol. p. pau. d. ca. cōs. clxxvi. q̄ hic dic' eē mēti tenēdū vñū singulare dicitū bal. in. l. ii. C. q. te. fa. pos. q̄ aut bona dānatorū loq̄tur in illis q̄ cōdēnant ad mortē de iure cōi. si aut ex forma statutorū dūtaxat ut fures tūc bona iporū nō applicāf p̄sonis ibi enumeratis: sed s3 ordinē ueniētū ab itesta to q̄ dicunt habere heredes ab intestato. unū dicit Oldra in. l. i. C. de fa. san. eccle. q̄ deportatus p̄ maleablatis legare pōt. 7 hoc refert 7 sequitur

Ro. cons. clxxii. 7 Jo. an. etiā dicit in. c. q̄q̄ de usurio. Uti manus. spe. tāgit. uide bal. l. l. i. C. d. fa. san. ec. l. iij. col. 7 ibi dixi

ius. §. e Si cui adde q scripti p' do. cto. i. l. ii. C. q te. fa. pos. ubi declaro plene qd po. nit bar. h. C. No v3. s3 utru' qe post dānatiōez pos sit se obliga re ad restitu tōez male ab latorum. no. bar. i. l. q sol uēdo. d. l. ere. isti. 7 ista lumi ta multū sin. ut p ange. 7 Imo. i. l. h. qf mibi bōa. §. i. de acq. he re. s3 caue qz uidef dari re mediū pp qd poterit testa ri: qz appel let ipe uel be ref' quo ca su nō cēsetur retro mortu us fuisse su' pene ēt si ius ta fuisse ap pellatio: ita uideatur uelle bal. in. l. i. in viii. col. C. ex delic. defun. p. tex. no. i. l. furti. §. de in fami. Itē fal lit si snia fuit nulla uel fuit snia iterloca toria fm bal. ibidem uide bal. h. cū quo t3 pe. de anc. i. c. i. de pe. 7 re. 7 no. per bar. 7 bal. l. fi. in ult. col. C. si a nō cō per. iud. 7 tū dicit q fallit si appelletur uel deccdat dānat' ista tē pus appellan di. uide late bal. in. l. iij. si pēdētē appel la. mors iter ue. 7 ibi sim. limitat ista vi delicet q̄ si dānatus ad mortē sit dā nat' e3 ordi nes ex forma statutorū po terit testari. ADDE an

¶ Sides. Quero de quibus obfidi-
bus intelligat hic. dic ut i
gl. **¶** Quero qd d obfidib^o datis ab una ciuita-
te alteri ciuitati. dicit **¶** qd nō amittit testamēti facti-
onē: ut. l. si quis ingenuā. §. si. de cap. r. j. e. l. qui a la-
tronib^o. **¶** Quero an hoc possit fieri qd denf obfides
ab una ciuitate alteri. Glo. in. l. ij. C. de pa. q. si. dif. diē
q. nō: s; usurparū est cōtrariū: ut dicit **¶** in sū. hui^o
ti. circa qd uide. c. ex rescripto. c. d iureiur. r. c. exposi-
ta. extra de arbi. r. c. lator. extra de pig.

Ex. l. sequenti.

fictioe. l. cornelie testamentū factuz ante captiuitates
cōfirmatur s; testator seruus decedat.

¶ Ege. Testatore decedēte apō hostes
testamentū ante factum p. l. cor-
neliā pfirmatur. hoc dicit. pmo pōit dictū. se-
cundo ponit duas illatiōes. secūda ibi: quare. **¶** Ho-
fictionem. l. cornel. que fingit in captiuitate mortu-
um pdecessisse preābula captiuitatis hora: r sic nunq̄
i pte hostiū puēisse. facit. l. i oib^o d cap. r. l. lex corne.
d vulga. r pu. j. Et ex hoc legq̄ qd decedēs suus h; be-
redes. **¶** Oppo. ad hoc de hb. sig. l. iij. in fi. r. C. cōia
de suc. l. suus. So. ut ibi. hoc enim est ppter fictionem
l. corne. **¶** Oppo. captus ab hostibus capite minuit
ergo testamentuz irritatur nec confirmatur absq; nouo
iudicio: ut. l. qui ex liberis. §. testamento. de sm tab. r
insti. qui. mo. te. infir. §. nō tamen. Sol. ut glo. **¶** Hel dic
hoc contingere ppter fictioem. l. cornelie. **¶** Oppo. i
sti. de here. ab intesta. §. interdictum. Glo. soluit ut dic
sm **¶** qd ibi loquitur in casu. ecōtrario quādo filius
redit ab hostibus post mortez patris: r sic nō habet lo-
cum fictio. hic uero pater decessit apud hostes. **¶** Unde
l. corne. fingit cum esse mortuū prima hora captiuita-
tis: merito filius seruus est. **¶** Opp. j. de acqui. here. l. ne-
cessarijs. r insti. de here. qua. r dif. §. sui. So. fateor qd
suus est sed de iure pretorio habet beneficium abstine-
di: ut in contrarijs.

Ex. l. sequenti.

An capti bello per presides puinciaruz r legatos pa-
pe sint serui maxime cum belluz indicitur ab inferiori
a principe. r an carceratus possit facere testamentum.
Et an legatus existens apud hostes debeat testari sm
consuetudinem loci ubi fit testamentum.

¶ Uia latronibus. Capti a
latroni-
bus relegati apud extraneos possunt facere
testamentum. hoc dicit. **¶** Oppo. s. e. l. eius qui. i. p. n.
Sol. ibi in capto ab hostibus qui efficitur suus: Ha la-
tronibus qui remanent liberi. **¶** Ex hoc potest dubitari:
an isti qui capiuntur ex bello indicto per presides puin-
ciaruz: uel per legatos pape efficiant serui. **¶** Et si qdez
bellum indicatur per papā uel pncipem non est dubi-
um qd capti efficiantur serui: ut. l. hostes. de cap. si ho-
per inferiores: tunc uidetur dicere **¶** Inno. in. c. olim eē
de resti. spo. qd nō efficiunt serui. **¶** Sed hoc uidet con-
tra quandam institutiōem **¶** Henrici imperatoris editaz
pisis in qua declarauit qd quicūq; rebellauerit pncipi
uel eius officialibus sit hostis imperij. qd declara ut di-
xi plene in dicta. l. hostes. **¶** Oppo. de. l. qui in carce-
rem. s. qd metus cau. **¶** Gl. dicit no. qd in carcere potest
fieri testamentum ut h; nō tamen contractus cuz quo
liber: ut in contrario. **¶** Dy. dicit r bene qd idem est in cō-
tractibus r testamēto: quia sicut nō potest contrabere
ad utilitatem eius qui detinet eum in carcerem: ita nec
testari. pro hoc facit. **¶** C. si quis ali. te. probi. l. i. r. ii.
sed ad utilitatem aliorum sicut potest testari: ita r con-
trabere ut ibi. **¶** Et predicta uera in eo qui in carcere de-
tinetur iniuste: sed si detinetur iuste tunc etiam ad cō-
moduz detinentis potest contrabere r testari: ut. l. nō
est uerisimile. in prin. qd me. cau. ita tenet **¶** Ja. de are. j.
de hb. sig. l. q neq; r dñs **¶** Ja. bu. in dicta. l. qui in car-

cerem. **¶** Oppo. dicitur hic qd liberi maneant: r sic in-
nuit qd omnis liber possit testari. **¶** Sed contra filiūssa.
est liber. ergo rē. **¶** Item dñati de crimine capitali si su-
peruiuūq; bodie sunt liberi r tamē non possunt facere
testamētum: ut. s. e. l. qui in potestate. r. l. eius qui. §. i.
So. gl. **¶** H itellige qd h remanēt r retinēt dñiuz bonoz
plene: subaudi r oia que sunt iuris ciuilis. per hoc cel-
sat contrariū de dñatis: quia nec dñium rerum nec ea
que sunt iuris retinent: ut dixi in dicta. l. eius qui. §. i.
¶ Oppo. glo. de liberto. sed hec oppo. nullius ualor-
is est: quia uerum est libertum posse facere testamen-
tum: ut. C. de bono. poss. contra tab. r. j. de bo. lib. per
totum ti. **¶** Quero qui sunt isti extranei. **¶** Dic ut in gl.
¶ Quero legatus qui est in legatiōe apud hostes qua-
liter testabitur. **¶** Uidetur qd secundum consuetudinē
loci ubi fit testamentum: ut. l. si fundus. de euic. r. C.
quēadmo. te. ape. l. ij. **¶** In contrariū quia si illi sunt ho-
stes populi romani. r sic perdidērunt ea que iuris ci-
uilis sunt nec possunt facere testamentum secundum
consuetudinem iporuz cum testamenti factio sit iuris
ciuilis: ut. s. e. l. iij. **¶** Et hoc puto uerū. **¶** Non ob. contra-
rium: quia illud uerum quando fieret in solo romano
uel in loco qui est subditus populo romano: quia tūc
debet facere secūduz eorum consuetudinē: quia con-
suetudines uel statuta illius loci sunt approbata a iu-
re romano: s; quādo fit apud alios extraneos: ut apō
hostes: tunc non debet fieri secundum statuta illoruz:
sed secunduz consuetudinem sue ciuitatis: quia de-
bēt seruari iura nostra r solennitates nostre per banc
l. quod tene menti. **¶** Ex. §. sequenti.

Accusatus de crimine famoso pendente iudicio est in
famis de facto: nec admittitur ad dignitatem. **¶** Et in
casu in quo ob crimen tacite sequitur bonorum adem-
ptio in causa capitali si per iudicem fiat bonorum adē-
ptio durat causa eorum post mortem. r hoc uerum si
iudex dicat te condemno r bona tua adimo. **¶** Et si bo-
na expresse adimantur appellatione pendente testa-
mentum ualeat r secuta etiā sententia condemnatoria
testamentum non irritatur. an autem bannitus a ppe-
lans uel petens se rebanniri possit offendi uide in fi.

¶ Si quis. Ualeat testamentū decedētis ap-
pellatione pendēte. h. d. **¶** C. Op.
de. l. eius q. §. i. So. ibi nō fuit appellatū hic sic. unde
appellatio extingit pnuiciatum: ut. l. i. in fi. ad turpil.
¶ Oppo. j. ad municip. l. libertus. §. in questio-
nibus. **¶** Dicit glo. illud ideo: quia etiam infames de
facto non admittuntur ad dignitates: ut. l. ij. C. d. dig.
¶ Et no. qd accusatus de crimine famosopendente iu-
dicio dicitur infamis d facto. facit de requi. re. l. si. **¶** Et
ista est ratio quare pendente processu non admittitur
ad dignitatem: ut. l. reus. j. de mu. r hono. r. C. de re-
mis. pigno. l. i. lib. xi. **¶** Et potest dari alia so. quia ad no-
uos honores ibi non aspirat. iura autem antiquitus
habita retinet ut hic. **¶** Oppo. j. de accu. l. ex iudicio
rum. **¶** Glo. dicit qd hic dicitur: fallit in duobus casibus
scilicet si fuerit dñatus crimine lese maiestatis ut repe-
tundarum ut ibi. **¶** Et uide glo. que incipit nisi sit rē.
¶ Est ne uerum qd testamentum non ualeat: certe non:
sed intellige qd testamentum ualeat ibi eo mortuo: sed
secuta sententia postea dicitur qd interim non ualeat: ut
insti. de here. que ab intest. §. per contrarium. proba-
tur in. l. donationes in fi. j. de dona. **¶** Oppo. j. ad. l.
iul. pecul. l. fi. **¶** Sol. glo. dicit sicut fallit in dictis duo-
bus casibus: ita fallit in alijs septem qui nota. in dicta
l. ex iudiciorum. r in dicto. §. per contrarium. licet qui-
dam dicant qd fallit in dictis duobus casibus tantum
tamen primum est uerius: ut no. in dictis duabus glo-
sis. **¶** Alterius oppo. j. de iniu. test. l. si quis exhere-
dato. §. eius qui. **¶** Sol. fallit in his qui sibi mortem cō-
stituerūt: ut ibi. r. l. ij. q. te. fa. pos. r. l. i. de bo. eoz. qd sibi
mortē pstituerūt. **¶** Alij dicūt qd nō est uerū qd fallit nisi in

¶ Sides
o vid gl.
in. l. di-
uus. de iur.
si. r que scri-
pti so. ma. in
l. alia. §. ele-
ganter in illa
q. bar. an va-
leat pactum
q licitum sit
creditori ca-
pere debito-
rem rē.
¶ Uia la-
q latroni-
b^o. qua-
liter testabit
r adde bal. l.
l. ius ciuile.
de iusti. r iu-
r uide qd dixi
in. l. si nō spe-
ciali. C. eo. r
uide ibi aliā
q. simlem r
ad Bar. hic
uide Bal. in
l. bis quēad-
testa. ape. r
istud dictum
sequi simpli-
citer Ang. in
d. l. de die q
satisda. cogū.
r pollicetur
se dicturum
in. l. si fundus
h alleg.

n iiii

E statu. **D**ic vt gl. vide bar. plene in l. ad monendi. de iure iuran. **S** cui limita nisi te. stetur iter li beros ut co suluit bal. co filio. cxxxv. primo lib. de quo vide ro ti de c. decc. lvi. in anti. qf. de testa. i flapa. **S** cui. s. si qd ob carne. vtru ifamio possit testari. adde bal. in l. fina. in fi. qui idem t3. C. si a no co pete. iudi. r bal. in l. i. in iij. col. C. de secum. nup. hic allegata per Jo. an. i regula infamibus. d reur. in mercuria. **I**lius. limita banc. l. no ba bere locum vbi instituit sem filiu spu riu3 qui post ea iteq3 mo riar legiti. metur. nam tunc valebit insto vt est magis com. munis opin. qua refero i l. gallus. s. instituens r in. s. r ille casus post imo. de lib. r posthu. vbi etiā dicit cir ca hac. q. de vsurario. r uide que di xi post bal. in l. i. in. iij. co lu. C. de fac. san. ecc. r q dicit post bar to. in. d. s. in stituens cir. ca. ij. col.

.l. iul. maie. r quādo mortez sibi cōstituit. **C**ōtrariū t3 gl. in. d. s. p. p. rariū. r in. l. donatiōes in fi. de dona. **C**ōp. C. si reus uel accusa. mor. fue. l. fi. Glo. h dicit itelligo qū bona fuerūt adēpta expsse. r uide istā glo. r alle. l. iij. C. si pen. ap. mors interue. r. l. fi. si reus uel accu. mor. fue. hēs hic casum q in crialibus in qb° seq tur bonoz adēptio tacite in capitali crīe q si p iudicē fiat bonoruz adēptio durat cā earū post mortez: r sic aliquid opatur ut hic. Et istud est cōtra opi. **P**e. fac. l. iij. s. si qd dēnatus. r qd ibi no. j. de te. mili. p hac glo. s. **P**e. vī casus. j. si pen. ap. r. l. i. tertio rīso. qd dicem°. dico q bonorū adēptio uenit tacite i pñiaz ad penā capitalē. mō si qdez iudex expssit hoc mō cū pu blicatiōe bonorū p dēno: r tūc nil opat. ar. d. l. iij. r qd ibi no. aut expssit aliter. s. cōdēno te r tua bona adi mo: r tūc dicit ueruz ista glo. r. l. iij. si pē. app. mors i ter. **C**ōtū glo. q est h qrit qd interim si pē. ap. r. bona sūt expsse adēpta. **G**l. dicit q interi est in pendē ti: s3 miror q sup ista glo. scribētes nil dicūt. **D**ñi mibi nō placet pmo qa interim nō ē ipēdēti imo pro certo interim v3: ut. s. per p. rariū. s. alle. r in. d. l. donatiōes in fi. plus dico q secuta snia p dēnatoria testamētū nō irritatur: s3 bona auferūtur: pbo si bene respicis post sniam durat qd uerū est: r ideo cū hec snia circa bona defūcti nil disponat ip3 fuisse itestabilē nō preiudicat i hoc. r hoc colligit ex. l. ij. C. si pē. appel. ubi ab hfdi bus auferūtur bōa. **N**ō ob. s. p. rariū: qa ibi ei° me moria dānat qui fuit testat°. sed qñ p mortez nō rema net qd qua cōdēnetur sua memoria tunc testm v3. Et istud ē utile scire pp substitutiōes pupillares r vatio nes tutoz r multa alia q nō trāseūt i fscuz publicatis bonis: ita itelligo materiā. **C**ōtū **B**y. an exbāni tus appellās possit iterim offēdi. Et dicit ipse q nō p hāc. l. r. l. i. nil no. ap. pē. Sed qd si petit se rebāniri p alia iura quā p uia appellatiōis: an possit iterim offen di. **D**ic ut dixi l. i. iij. s. si seruus. j. de acqui. poss.

Ui domini. **I**sta lex pōit casum i terminis. r. l. sequēs ponit summarium eius.

E statu. **Q**uero qd si aliqs dubitat an sit de ciuitate uel comi ratu: an possit testari. Et dic q sic: quia h dz itelligi d eo qui dubitat r in aliquo casu ē itestabilis d quo dubitat: ut. l. hīs institutus i fi. cū. l. fe. j. d acq. he re. **Q**uero que ē dñia iter ignorātiā errorē r dubi tatiōez. **D**ic ut gl. silis gl. ē in rub. s. d iur. r fac. igno. **E**x. l. sequenti.

Nomina uerbalia possunt actiue r passiue itelligi ideo capitulans debet clare capitulare ne dictum te stis contra eum itēpretetur si sententie vba essent am bigua. r qualr itelligi debeat q ticius cognouit bertā.

Iliusfami. **Q**ui nō h3 testamēti fa ctiōem actiue absq3 sui delicto pōt h3e testamēti factiōem passiue. **b. d. No. q** noia vbalia pñt itelligi actiue r passiue r utroq3 mō pprie. **A**d idē qd no. in. l. ij. de duo. re. Et sic hīs caut° in formādis libellis r articulis: ut clare ex pmas ne si forte snia eēt ambigua r dictū testis sup ea itēpretaref r te: vt ex de pba. c. in pñtia. Et facit ad .q. de teste deponēte q eā cognouit violenter. **L**erte istud est dubiū an mulier violētiā intulerit an uir cum istud vbu3 uiolēter utruq3 significet: r iō nō pbat cuz debeat de necessitate pcludere: ut. d. c. i pñtia. **C**ōtū. **N**o. q illud qd querit ignorāti qrit furioso: ut. l. cum pater .s. furdo. j. de le. ij. **C**ōp. d. l. si q3 ita. de p. di. isti. sol. fateor q tūc demū qrit irreuocabilr cū agnouit. s3 aū ignorāti qritur l3 reuocabilr qa pōt repudiare.

Aduersa. **A**lienar° mēte pro pter ifirmitatem nō pōt facere testm. **b. d. secus** esset si esset infir mus corpore: l3 sanus mente: ut. s. e. l. ij. qd dicit ut ibi.

Ex. l. sequenti.

Qui sunt illi quibus bonis a. l. interdictum est. r an pdigo manifesto uideat interdictum bonis r an hic dictum in prodigo habeat locum in furioso.

S cui. **I**sta est bona. l. interdicto fa cta bonis a iudice impedit te stamentum fieri r testamento testificari r iam factum nō rumpit. hoc dicit. **Q**uero exemplum de eo cui bonis interdicat a lege. **Q**uidaz ponunt in he reticis: ut. C. de hereti. l. manicheos: uel in his qui tō derūt in. l. iul. maie. vt. C. ad. l. iul. maie. l. fi. quod glo. reprobat: quia illorum testamentum etiam ante fa ctum irritatur: ut. l. eius qui. s. fi. s. e. sed hic dicit q te stamētuz ante factū irritat: ergo nō loquit de istis: vn de glo. ponit in eo cui est interdictuz bonis a iudice le gis auctoritate: ista est vera s3 huic aliquatr obuiat qd hic dicit q nō pōt esse testis sed nō ecōtrario: quia est expssum. in. l. e. s. testis. **Q**uero utru si est prodig° manifestus uideat interdictuz sibi bonis a lege. **Q**ui dam dicūt q sic: sed si est dubium tunc per iudicem. ita sentit h glo. quā nota. **C**ōtrariuz no. in. l. is cui bonis. j. de verb. obli. r illa uera: ut dixi in. l. fi. quis cū sciret. pro emp. r est tex. s. de admi. tu. l. tres tutores. in fine. **Q**uero an id quod hic dicitur i prodigo sit idem in furioso. **R**espondeo q sic: r qtu3 ad hoc nul la est dñia inter eas. **G**lo. tamen hic corrupta est vitio scriptoris. uide eā: r in fi. dic corrupta est cū ides sit in utroq3: ut. s. e. l. filiusfami. nec in hoc est dñia inter fu riosuz r pdigū: ut isti. e. s. testes. r in. l. qui. nō ē pñis. fa. te. s. itez prodigus. **E**x. s. sequenti.

C An infamis possit testari.

Si quis ob carmē. **Q**uero an infamis ex alio cri mine possit facere testm. **A**idetur q nō: quia infamib° sunt interdicti actus legitimi: vt. l. ij. C. de digni. li. r ij. r extra de testi. c. l3 ex quadā. r in. c. infamib°. extra d re. iur. li. vi. pro hoc ista. l. r auē. credētes. C. de hf. Lon trariuz dico q reglr pōt ifamis facere testm: vt. l. ij. C. de secū. nup. r. l. eius qui. s. fi. s. e. quia reglr infames pñt facere testm: vt. l. eius qui. in. fi. s. e. in eo du3 dicit de relegato qui est infamis: vt. l. cognitionū. s. minuit .j. de var. r extraordi. cog. pbatur. C. de se. nup. l. ij. fal lit in casu huius. l. r auē. credentes. **A**d illud q sunt p uati actibus legitimis: rñdeo q non est uerū de omni bus: quia nō priuantur illis qui respiciunt utilitatē pri uatā: vt in. l. de excepti. in. fi. Bar.

Ex. l. sequenti.

C An testamentū usurariū prestita cautione cōfirme tur. r filiusfa. potest eligere sepulcrum.

Iliusfami. **T**estamentum qd ab initio nō v3 ex defectu testantis impedimento cessante nō confirma tur. **b. d. hoc** itelligo vt dixi i. l. i. s. i. de le. iij. Et facit ad. q. d vsurario qui fecit testamentū r postea prestita cautionē vt testamentū nō pfirmetur. de quo plene di caz in. l. filio preterito. j. de iniu. re. simile in. l. i. s. i. j. d leg. iij. Et videtur iste tex. cōtra glo. **J**o. an. in. c. qd. extra. de vsur. sed ipse limitauit istā suam glo. sed d hoc volo dicere hic. **B**icam in. d. l. filio preterito: r in. l. qui vniuersa. C. de prec. impa. offe. Et istud qd dicitur q filius nō pōt facere testm fallit in castrensi: vt vidistis .s. e. l. qui in prāte. fallit in sepultura quā sibi pōt elige re: vt. c. penul. extra de sepul. lib. vi. Et de ista materia uide **D**y. in. c. nō firmatur. e3 de re. iu. li. vi.

Ex. l. sequenti.

Qualr legatari° admittat testis i testō: r an testis pos sit eē tutor pro pupillo: r an cū tutor constituit actor rem possit esse testis.

Ui testamento. **H**eres in pote

state testatoris constitutus non potest esse testis in testamento. secus in legatario. Item pater et frater militis testamento patris adhiberi ut testes. h. d. vsqz ad. §. quecuqz. **C** Oppo. q. legatarius non possit esse testis: quia in re sua et ut. C. de testi. l. oibus. Dicit glo. hic adhibet testis p. solennitate magis q. p. veritate. hec ro. non claudit quia eadem est in herede. unde soluit gl. insti. e. §. legatarius. dicit q. pot. esse testis ad comodum heredis non ad comodum suum: sed tunc hec. l. frustra nobis fuerit: quia de eo nullum est dubium: vñ gl. in. d. l. oibus. et. §. de testi. l. nullus. et. j. de re. du. l. si quis ita. dicit q. legatarius non adhibetur ut testis an sit sibi legatum: quia tunc in causa principali adhibetur: sed an talis sic fecerit testamentum unde vlt. de toto testamento interrogat non principaliter testificatur p. se. **C** Oppo. q. tutor non potest esse testis pro pupillo sed in causa alterius: ut. l. h. §. de testi. Glo. dicit fateor q. non erit testis pro pupillo sed in causa alterius. Sed aduertendum quia hoc q. tutor non pot. esse testis pro pupillo videtur verum cum tutor habeatur loco dñi s. m. Dy. vt. l. qui fundus. §. si tutor. j. p. emp. et. j. qd. vi aut cl. l. is qui. Item q. iurat de calumnia: vt. l. iij. §. qd. obseruari. C. de iura. cal. Dubitat tamen quid fiet si in testamento pupillus est institutus. Dicit quidam hoc intelligendum in pupillo exheredato. Sed Ja. de are. dicit q. possit esse testis pro pupillo si ipse causam non agitat: secus si ipse agitat causam: quia tunc non pot. per dictas rationes: et ista est mens istius textus. Idem et Spec. in simili in ti. de teste. §. i. §. sed nunq. tutor. **C** Quero quid si tutor constituit actorem suo periculo s. m. forma. l. decreto. de adm. tu. et. C. de procur. l. neqz. an tunc tutor poterit esse testis in causa. Inno. ponit hanc q. in simili in. c. si. extra de testi. et erat olim exuagans. bodie est in. c. pñitium. extra de testi. li. vi. et ponit in abbate q. fecit procuratorem et dicit q. abbas non pot. esse testis: secus si abbas cum capitulo fecit vel capitulum cum consensu abba. vt. d. c. pñitium. et. c. i. extra de testi. li. vi. Idem dico qd. in tutore vt si dedit ipse actorem q. non pot. esse testis: secus si iudex eo volente vel si tutor. tunc enim possit esse testis. ar. huius. littere.

Per contrarium. Dicitur hic q. pater pot. esse testis. **C** Op. insti. e. §. si. sed si filius. Glo. soluit hic ante missionem ibi post. rationem assignat. **C** Op. C. de testi. l. v. Glo. soluit q. hic est speciale favore militantis. sed in. l. contraria dicit q. non est testis filij sed heredis filij q. videtur bene dictum: quia s. m. hoc possit esse testis post missionem qd. est §. §. sed si filius. insti. e. tene gl. primam. So. ut hic declaratur. j. proxi. §.

Ex §. sequenti. **C** An filius possit esse testis patri siue sit in potestate siue emancipatus: ibi. Pro. Et an pater possit p. filio esse testis siue suo siue emancipato: ibi. Sed quero. Et an mater p. filio possit esse testis ibi. Quero. Et quid in loco et genero. et quid in fratre: ibi. Quero an. Et si. sequenti. Et quid in criminalibus: ibi. Sed quero. Et an coniunctus equaliter admittatur inter utrumque coniunctos in criminali. et an vir pro uxore et contra testificari possint vide in fi.

Quecuqz Dicitur h. difficultis est et legitur in glo. duobus modis principaliter. Primo vt non referat ad prima dicta. h. per contrarium: sed ad precedentia ubi filius p. b. betur esse testis patri. secundo legitur q. referatur ad prima. secunda ibi in glo. sed quidam d.

cunt referri ad prima et. sicut filius non potest esse testis in testamento patris: ita nec in aliquo negotio per quod patri aliquid acquiratur. h. d. §. prima lec. quidam habent hic in littera prohibendis: quidam perhibendis. **C** Prout habetis in littera prohibendis oppo. quia hic tractatur de testimonijs prohibendis. so. intellige hibendis vel non: et sic in aliquo casu permittitur. f. cum patri nil queritur. Alio casu perhibendis. f. cum patri aliquid queritur: et sic quelibet littera est bona. **C** Oppo. insti. e. §. sed si filius. So. ibi loquitur in patre qui non potest esse testis filio: non distincto an queratur vel non: hic in filio qui potest esse testis in causa patris s. m. p. dictam distinctionem: et sic puls ipse pater p. filio q. filius p. patre. ratio quia plus diligit: ita dicit glo. et bene. **C** Sed ad aliud oppo. quia. §. proxime dictus est de patre testificante p. filio. ergo eo casu loquitur iste §. Rñ. ad precedentia refertur non ad proxima. Sed quia videtur incongruum ideo alij legunt secundo modo. f. q. ad proxima referatur. **C** Venio ad istam secundam lecturam et subdividitur in tres partes. secunda ibi in glo. vel s. m. Joan. tertia ibi: vel hoc quod dicit. **C** Assumo primam partem s. m. quam refertur ad proximum casum non expressum in textu. sed subauditum. nam supra dictum est q. pater potest esse testis pro filio militante: ergo a contrario sensu pro alio esse non potest. Et ad hoc refertur iste ver. f. quod dictum est de prohibendo testimonio patris pro filio non militante intelligitur in omnibus causis in quibus patri aliquid queritur: ut prohibeatur patris testimonium. **C** Oppo. §. proxime dictum est de testimonio patris circa filium permittendo non prohibendo. So. hic refertur ad casum subauditum non expressum. **C** Secundo op. de eo quod dicitur testimonij eorum. i. pro eis. **C** Tertio oppo. q. pater indistincte non potest esse testis siue q. rat siue no: vt insti. e. §. si filius. So. q. h. dicit per qd. acquirat. subaudi maxime h. §. h. §. Jo. visum fuit incongruum q. illud maxime subauditum. Jo. retenta ista scda lec. legit scdo mo. f. h. intelligat per qd. acquirat filio: et est talis casus qd. dicitur §. de prohibendo p. testificari p. filio si militate i oib. casis in quibus filio aliquid acquirat. Et quia glo. Jo. est obscure posita: id vide eaz: vel h. §. Jo. subaudi ipsi filio. na. siue negocium gerat p. qd. acquiratur ipsi filio p. non erit testis: vt ibi. ergo et. dicit q. in isto versu. quecuqz. s. m. q. modo posui casum et id quod sequitur non est de casu huius §. dicit glo. siue per que queratur siue non queratur patri filius testificabitur et. dicit hoc videtur contra id quod dictum est per glo. circa primam lecturam. sed qualiter debeat intelligi declarabo. j. **C** Sequitur in glo. et si pater nunq. admittit ad testimonium filij: et ita non subauditur maxime. Tu dic non videtur q. ista illatio colligatur ex textu s. m. dictas positione: immo magis innuitur s. m. na. si prohibet testificari p. q. filio acquirat: ergo vt p. missum q. non acquirat: et sic aliquo casu pot. esse testis: nisi dicas sustinendo hanc lec. q. q. filio nil queritur non d. testificari filio: et id remanet vera regula q. nunq. filio testificat. qd. qualiter intelligat inferius declarabo. **C** Sed quia iste lec. non referunt ad casum expressum s. subauditum: et id alij legunt tertio modo. f. q. referat ad casus expressus hoc modo. Dicitur est. §. q. p. pot. testificari in testamento filij militantis: nunc d. q. oia q. dicta sunt. §. habeat locum in oibus casibus in quibus filio militanti aliquid querit pater possit p. eo ferre testimonium. h. d.

C Quecuqz. q. nec in aliquo an filius possit esse testis patri vel p. filio bal. in. l. cum ac. cutissimi. de fidei. in. it. colu. dicit q. filij incestuos non pnt esse testes i testamento patris allegat ad hoc. Spe. in ti. de instru. edi. §. compendiose veru. et generaliter.

Et te. q. nameto vñ glo. vide bal. i. d. l. si ita: et ibi dicit q. aliam rationem assignat et bal. in h. de fidei. §.

Per s. m. vide spe. cu. in ti. de te. §. i. §. qd. si pater vel si l. i.

a Quero quid in matre. adde quod ubi est questio status admittitur: ut .l.iii. §. due. et ibi bar. ff. ad carbo. adde quod i causa matrimoniali admittuntur ad testimonium parentes: ut in .c. super eo. de testi. et in .c. uidetur qui ma. accu. pos. et in .c. cu in tua. de spō. et in .c. i. vt lit. non cōtesta.

b Quid in fratre. An frater possit esse testis in cā fratris dicit bal. in .l. quoniam libe. ri. C. de testi.

q si fratres simul habi. tant nunquā frater admittitur vt testis in cā fratris. et oīa iura videntur cōiunctum non admitti in testē limita et intel. lige vt p bar. in .l. nō soluz. §. d vno d ri tu. nup. et hic sed bal. .l. ni si d epi. et cle. dicit q saltey rōne familia ritatio frater nō admittit in cā fratris si simul habi tant. Contra rium tenet i .l. fi. in .iii. columna de p. ba. sed q frater admittat tenet Inno. in .c. infinuā. te. de of. dele. ga. latius p bal. in .l. parētes in principi. et ibi gl. C. de testi. et ibi bal. in .ii. col. de omni transuersali. et quid i fra tre naturali per Imol. in .l. ex facto. §. si quis rogatus ad treb. et vide qui. d. cu. i. l. cui eo ruz. §. affinitatis. de postu. vbi quid in vxore fratris et vbi oi no Imo. i. c. cum oportet de accu. et ad de bar. i. l. ad monendi cir ca mediū de iureiuran.

ADDE q bal. consilio. c. lxxxv. iiii. vol. ubi allegat bart. hic et inno. in .c. infinuante d of. dele. t3 q frater in cau sa fratris potest esse testis et l3 nō faciat tantaz fidem quantam extraneus ut dicit bart. hic q illud debz intelligi quā do ē solus s3 quando ha bet contestez q tuc supple tur ei dicitū

Ista lec. pcederet si hētis i tex. phibendis hoc ē pmittēdis. tractat. n. de pmittēdo testimonio. Sed quia glosator habuit in text. prohibendis nō placuit sibi ista lec. l3 sustinendo possit dici phibēdis. f. quibusdam casibus et quibusdā nō: tñ ga prima lec. s3 quā non refertur ad primā rōnes vltima lec. nō vñ bona. nā rō quare potest esse testis filio militanti est: ga in testō militis non requiritur testis: ut .s. proxime vidistis no. sed i p̄ctibus secus: et iō ista lec. vitima non procedit.

Pro declaranda igitur materia huius. §. q̄ ro an filius possit esse testis p̄i. Rūdet glo. in testamento non potest esse testis patri indistincte. in alijs distingue aut queritur aliquid patri vel ip̄i filio: et tunc nō potest esse testis: aut neutri querit aliquid: et tunc potest esse testis: ut i prin. glose.

Quero quid vult dicere glo. in alijs negocijs ex quibus nec patri nec filio queritur. Si intelligas de contractibus celebratis per patrē nō vñ bene dictū: quia etiā per testm̄ patris nil querit patri. Item videtur .l. parentes. C. de testi. vbi indistincte nō potest esse testis patri: ut .l. lege iulia. §. de test. quid vult ergo dicere in alijs negocijs. Ita de are. ut arbitror intelligit sic in alijs negocijs non pertinentibus ad patres: ut quia agit pater pcuratorio noīe alterius. et tūc distinguitur: aut patri aliquid queritur: et filius non potest esse testis: sed si nihil queritur potest: ut hic. sed si negocium est patris et ad patrem pertinens filius indistincte non potest esse testis: siue per illud aliquid patri querat siue non: ut .l. parentes. et .l. lege. §. alleg.

Quero an hoc sit vey tam in filio in potestate posito q̄ in filio emancipato. Et vñ q̄ non procedit in filio emancipato: ut .l. impuberem. §. i. de fal. et .l. de eo. et hic nō loquitur nisi de his filijs qui sunt in potestate. Itē facit q̄ no. Dy. in .l. q̄ dicimus. §. de auē. tu. vbi filius emancipatus potest scribere testamentū patris. Contrariū credo vey et ita not. glo. in .l. parentes. C. de testi. Preterea probat: ga emancipatus d3 reuerentiā patri: ut .l. liberto .j. de obseq. Ad h̄rium r̄fide quia ibi loq̄ i notario scribente: et aliud est scribere et aliud est testificari: ut .j. e. l. domitius. rō notari q̄ scribit adhibetur ut persona publica ad scribendum d voluntate vtriusq3 partis: iō cessat suspitio. Itaz ēt si vtraq3 pars veller q̄ filius testificaretur valeret testimonium eius: ut .l. si quis testibus. C. de testi. Item ppter auctoritatē publicam quā habet ab eo qui cōcessit ei notariatus officijz uide tur eius persona approbata in hoc: ut .l. i. §. de of. p̄fec. preto. testis vero testificatur ut priuat.

Sed quero an pater potest esse testis pro filio. Glo. dicit q̄ nullo modo. et vide glo. circa prin. ibi. Itē fm hoc rē. ad idēz lec. Jo. ibi posita. Ex hoc sequitur q̄ si filius est procurator alicui q̄ pater in illa cā nō potest esse testis. cū enim in filio habeatur illa distinctio sit pater procurator uel nō ut dictum est: et hic d̄ q̄ pater indistincte nō erit testis. satis cōcluditur q̄ nō potest esse testis in cā in qua filius est procurator et hoc innuit lect. Jo. nō subaudiendo maxime. ad tex. Quid dicemus. Quidā dicunt q̄ p̄ nō potest esse testis nisi de facto filij querat: ga tunc nō potest. ar. l. questum. de in ius vo. et .l. l3. §. i. de obse. S3 q̄n de fa

c Sed quero. adde bar. in .d. l. lex cornelia. et iō dicit bal. in .l. fi. l. ij. col. C. de proba. q̄ in cā criminali frater nō admittitur pro fratre sed in ci. uilibus requiritur q̄ testis sit omni exceptione maior.

ADDE ibi filio emancipato q̄ pau. de ca. tenet q̄ filius emancipat⁹ potest esse testis in testamento patris q̄ text. est ponderādus q̄ dicit i potestate nō ob. gl. in .l. parentes

cto filij nō queritur l3 filius esset procurator i cā pater potest esse testis. ar. j. e. l. ad testm̄. in prin. et .s. de testi. l. pater. sic est d̄fia inter patrem et filium: ga filius potest esse testis in causa quā pater agit pcuratorio noīe alterius siue querat de facto patris siue nō si tñ patri nihil querat: pater nō potest esse testis p filio et in causa quā agit pcuratorio noīe: si tñ da facto filij queratur: et sic d3 intelligi lec. Jo. C. Secundo quero an pater potest esse testis filio emancipato. Videtur q̄ sic: ut .l. impuberem. §. i. j. de fal. Contrariū credo per .l. parentes. C. de testi. p hoc. §. prox. §. vbi nisi filius militat in castrensi pater nō potest esse testis. Itē quia post emancipationē durat nihilominus affectio paterna. Itē maior est rō i patre q̄ in psona domestica que repellit: ut .l. iiii. C. de testi. Ad h̄rium r̄fideo q̄ loq̄ i scribēte: ut dixi. §.

Quero qd in m̄se. Gl. hic dicit q̄ nō p̄t esse testis p filio et istud ē vey: ut .d. l. parentes. nisi in cā etatis ut .l. vl. §. d. pba. et .l. et. e. ti. qd dicit ibi et nisi i testō militis: ut .s. pri. §. C. Quero an so cer possit esse testis genero et econuerso. Sic ut no. glo. in .l. testis idoneus. §. de testib. C. Quero qd i fratre an possit esse testis p fratre. Gl. i. l. parētes. dicit q̄ sic nisi sint in eiusdēz p̄ate. In h̄rium vñ glo. in .l. lege iul. §. de testi. Rūdet eo in .d. l. lege iul. qdā p̄sone phibent q̄ rōne reuerētie nō p̄t esse testes: tūc i illis dicit vey illa glo. f. qd nō cogit esse testes: imo nec p̄t esse testes put libertus p patrono et filius emancipatus p p̄e et similes. Sūt qdā p̄sone q̄ nō cogunt esse testes d aliū rōne fauoris eius d que pducitur ut ga fratres nō testificēt d fratres et similes: et tūc nō dicit vey illa gl. i. iul. s3 ē verior gl. l. parētes ga uolens admittit nolēs nō cogit: ut .d. l. lege iul. et ē rōne qd fauore introductū ē retorqueat i odi um: ut .C. de legi. l. qd fauore. Ita dicebat do. Ja. bu. fateor tñ q̄ pp fraternitatē nō facit oīo tantā fidē q̄taz faceret extraneus sicut dicit de matre in .d. l. et. §. de pba. Sed q̄ro qd i causis criminalibus. Respō. tūc indistincte nō admittit cōiunctus p iuncto iura illos gradus q̄ ponuntur i. d. l. lege iul. et hoc uoluit rāgere gl. i. l. parētes. C. de testi. p̄bat in simili in .l. lege cornelia .j. de iniur. facit. §. de iu. om. iudi. l. q̄ iurisditio nē. Rō ga p iniuriā factā iuncto vñ mibi fieri alī qua iniuria. Unde rāq̄ i p̄pria cā sum suspect⁹: ut .d. l. lege cornelia. et ibi no. C. Quero vey cōiunctus iter equaliter iunctos admittat et in criminali: ut unus frater iter duos fratres. Respō. q̄ sic: ga pp parē p̄sanguinitatē cessat suspitio: ut .l. nō solū. §. i. §. de ritu nup. et .l. etneo. §. i. j. de q̄sti. et hoc p̄bat. C. de q̄i. l. hoc qd pl3. in fi. vbi suus iterrogat iter duos d̄nos. Quero qd de uiro et vxore. Dic ut insti. e. §. testes. Et vide circa p̄dicta i Spe. de teste. §. i. §. si p̄. et .s. se. et gl. et Ly. C. de testi. l. parētes vbi tñ hoc lōge plenius dixi.

Ex. §. sequenti.

An mulier possit esse testis in testamento.

Sum qui. Qui nō potest esse testis i iudicio nō potest esse testis i testamento. Itē mulier nō potest esse testis in testamento: in alijs potest nisi sit infamis. b. d. Dy. C. Nor. ar. de iudicijs ad vltimas uolūtates. C. Oppo. de. l. quoniam. C. de heredi. Dicit glo. fallit ibi.

no ob. gl. in .l. parentes ga dicit pau. illud intelli. go quādo filius uellet testificari pro patre in actibus inter uos quo casu repellitur propter affectionem quā presumit habere et nō minorem q̄ filius in potestate sed hic non testificatur pro patre sed pro bere de patris l3 de facto patris et hoc dicit etiam eē de mēte bal. hic.

d In spec. Adde q̄ no. tant bal. An ge. et Imol. i .l. si cum do tem. §. si marit⁹. solu. ma. et quod dicit post bart. l. etiam. C. de testi. post gl. ibi. Quid autem in cōcubina an ipsa etiam tanq̄ domestica p̄sona repellatur. doct. videntur velle q̄ sic in .l. iiii. §. illud. si q̄ cautio. p bal. in .l. i. C. de testi. et ibi quid de sponsa et concubina.

Cum qui glo. dicit. adde qd mulier pot esse testis in testō facto iter li. beros: ut p glo. in auc. qd sine. de testa. r per bar. in. l. hac cōsultissima. s. ex imperfecto. C. co. ri. r quando mulier possit esse testis uide no. in. c. su per eo. el. ij. r in. c. qm aliqua. r in. c. tā litteris. de testi. r qd no. in. c. for. de v. sig. r adde qd mulier nō pbat testm circa puatā scripturā. tex. ē no. r ibi bal. i. l. scripturas.

C. qui po. in pi. ba. Quid aut ad pias causas vide bal. in. l. i. in. xix. col. C. d. sacrosan. ec. r an in ciuili mulier possit esse testis. vi. de soc. in. ti. de teste. s. i. d. itez qd est mulier in. vi. charta. r ibi tractat etiaz quid in codicillis r ibi in ver. s. si qua. vide de iure canonico an in criminali admittatur. ADDE qd bal. c. lxxxi. iiii. li. consu luit qd mulier pot esse testis in codicillis r in testō ad pias casu tenu it cau. de ca. cōs. c. cccxxiii. Quid autem si mulier sit testis inter filios naturales spec. tenu it idem qd in legitimis et naturalibus si non sunt legitimi in ti. d. instrumentoz edic. s. cōpē. diose. v. qd si pater. bal. vero in. l. si qua illustris videt tenere s. rium. r ita dicit fuisse cōsultus p quā plures doct. florentie qz nō habent il lam preroga tiuaz quā ha bent legitimi tamen ipse i. l. h. C. fami. heretic. aliter distinguit et illā distin. se. quitur pau. de ca. hie.

Alij dicunt qd ibi nō prohibetur testimoniu ferre i iudicio de his q facta sunt extra iudiciū s; d his q facta sunt i iudicio sic. Alij dicit q illa lex est hodie correctā cū nō possit hereticus testari: vt. l. i. in. fi. C. d. sum. tri. **Q**uero an mulier possit ee testis i codicillis. Glo. dicit q sic cū nō reperiaf pbihiū vt. l. fi. in. fi. d. codicill. r qd hic dicit de testamēto debet intelligi s; rite d eo cui cōgruat diffinitio testamēti posita in. l. i. s. e.

Seruus. Seruus non pot ee testis i testō. h. d. C. Op. j. d. re. iu. l. qd artinet. So. vt glo. **Q**uero et gl. qd si ē dubiū an sit liber vel nō. Dic. ut. l. i. s. e.

Ex. s. sequenti. **C**an testm rustici semp reqrat scripturā. r qviter testis debeat testificari r reddere rōnes d eo qd dicit. r qviter debeat rōdere testis iterrogat^o an talis sit dñs. r qualr debeat deponere de negligentia velle que debebat capere malefactorē

Et ueteres. Testis d; stare donec testm pfiat r d; testv ficari de eo qd sensu pcepit. h. d. C. Op. ad pri. mū de. l. cū antiqitas. C. e. So. fallit ibi pp neces sitatē nature ut ibi d; f. C. Op. j. l. pri. in. fi. prin. C. e. l. hac p̄sultissima. s. p. nūcupationē. So. B loq; in testamētis in scriptis vbi nō ē necesse qd testes audiāt vel sciant qd scriptū ē. r dum dicit glo. nec intelligit qa forte clausum pducit: con traria loquūtur in testō nūcupatiuo. C. Op. C. e. l. fi. Dicit glo. illud ē vep; in rustico in quo licz testm fiat i scriptis tñ notarius d; scire quid i eo p̄rines. r addit glo. qd in testō rustici semp requi rit scriptura. S; s; rium no. q; scriptura ibi nō re qritur. vñ intellige istaz s; m illā. r de testō rustici dicit ut dixi. j. de codicillis. l. cōficiūtur. s. i. **C** Al timo no. qd testis d; testificari de eo qd p̄cipit sen su ut hic: ibi si v̄ sensu p̄cipiat. r sic rō testis semp d; reddi p̄ illud qd ipse alioq; sensu corpo ris p̄cipit. Ad idē. l. i. in. p̄n. s. de his q; in. test. de lē. r in auc. de heredi. r fal. s. si nō absint. r. C. de testi. l. testiu. Et ex hoc dicit Inno. r Spe. qd si testis iterrogat an talis sit dñs r dicit qd sic: et nō fuit interrogatus de cā an valeat. Et dicit qd nō: qa dñium nō pot sensu p̄cipi r sic iudicat tes tis nec deponit qd sensu p̄cipit. S; qd h; dice re. Dic qd emit a tali r qd audiuit euz habere ut dñm: r hoc dicit Inno. ex de testi. c. cum cām. r in Spe. de teste. s. nūc tractādū. s. officiu. r. s. qd ergo si quis. Et hoc allegauit ad. q. de facto testes fuerunt testificati qd tales fuerunt negligē tes i capiēdo malefactorē. ego dixi qd nō pro bant aliquid: qa negligentia nō est qd positiuuz qd sensu p̄cipiat: r iō testis dicto mō deponens nō testificatur s; iudicat: qa d; bebat deponere qd rumor erat in tali loco qd talis interfecerat talē. r iō si voluissent hoies currere tunc potuissent cape

in. l. data. C. qui accu. per Barto. in. l. de minore. s. tormenta. i. l. labeo de suppet. lega. Bart. in. l. precia rerum. ad. l. falci. r in. l. ii. r in. l. fi. quos. C. de rekin. ven. sed an testis in re perceptibili visu r auditu debeat recedere rationem per vtrunq; sensum: videtur qd sic per tex. r ibi no. do cto. in. c. u. de contue. r licet cautius esset si per vtrunq; sensum depone

re malefactorē. ex quo sequit si nō fecerūt negli gentiam commiserunt. Bar. **Ex. l. sequenti.** **Q**ue sit dñia iter manifestū r notorium. r an testm nūcupatiuz p̄bet p instrumentū. Et an p testes tres p̄betur qd testamētū sit factū corā se ptem. r potius credid vni testi affirmati qd mille negatibus. r valet testm l; notarius exp̄mat nomen h; dñs nō testator. an aut valeat dispositio testatoris dicentis uolo qd satisfiat oibus p̄ctis in cedula quā dedi tali indecisum relinquitur.

Heredes palā. In testō heredes debent inscribi: in testamento nūcupatiuo debēt palā nominari: ut testes ex. audiāt. h. d. C. Op. r v; qd aliter sumat palā: ut l. palā. s. de ri. nup. So. fateor qd aliter ibi aliter hic. Rō qa ibi loquit in actu qui habet cām suc cessiuā: hic in actu qui habet cām momentaneā. r ex hoc colligitur dñia inter manifestuz r notor iuz. manifestū est qd inotescit pluribus ut hic. notorium ē illud qd inotescit publicuz r oibus p; ut hic colligitur: r glo. in. l. ciues. C. de ap. fa. cit. C. quomodo r qñ iudex. auc. qui semel. dum facit differentiam inter edictuz r uocē preconā r videtur sentire Spe. in. ti. de noto. cri. s. sequi tur de manifesto. in. prin. **C** Venio ad. q. r assu mentū nūcupatiū p̄betur p instrm i quo sunt scripti vij. testes. Domini ista. q. sicut inter Jo. et Bzo. disputata in. l. fi. C. de fideicommiss. tamen ut dicam unum uerbum faciam vnam rationez pro: r aliam contra. et probatur primo quia in strumentum publicum facit fidem r probatur i. l. fi. C. arbi. tu. r l. cum precibus. C. de proba. i. contrarium quia instrumentum equiualeat dicto duorum testium: ut. l. in exercendis. C. de fi. in. stru. sed testamentum non potest probari p du os testes ergo rē. gl. hic r vbiq; tenet opi. Jo. d. consuetudine. f. qd per tale instrumentum p̄betur testamentū: de rigore iurris tenet opi. Bzo. **D**z. uero dicit qd opi. Jo. est vera etiam de rigo re quia uideo qd in casibus i quibus qnq; testes requiruntur tunc ille actus pot probari per pu bli cum instrumentuz: ut. l. fi. r auc. ibi posita. C. si cer. peta. r pro hoc. l. testium. C. de testi. r pro hoc uidebitis no. in. l. ij. circa prin. j. queadmo. test. ape. **C** Ad rationē Bzo. rñdeo aliter qd sit rñsum: ut tollā illud qd dictū est i. l. in exercēdis r fateor qd instrm equiualeat dicto duoz testiu: quia duo probantes s; rium efficiunt ut instrō nō steretur ē si mille essent ibi scripti. sed nullo pro bante contrarium tot testibus equiualeat instrm quor ibi sunt scripti. Ita sentit Inno. i. c. cū Joā nes. ex de fide instru. facit qd dicit. j. quead. tes. ape. l. i. in. fi. **Q**uero r redeo ad primā. q. glo.

deponendi yronice non est tutus in teste. uide glo. ibi r ad illud qd. d. di xi. s; m bar. si testis dicat scio qd tetigi cū manibus uel dixit qd uidit rē quā audiuit. vide bal. in. d. l. solam in. vii. q. r in. d. l. testium. in. vi. col. e. ti. de testi. in. ii. q. r ibi et in. iii. q. dixit qd testis qui dixit scio qd percepi per sen sum corporis non valet. ad idem si dicat scio quia tetigi quia tactus est conformis ad omnes sensus corporis nisi res esset proprie tangibilis ut durum vel molle.

c b Heredes palam. r notorium. Et an notorium possit trāsire circa ne gationem. uide no. per do. an. in. c. vestra. de choa. cle. r multi.

d An testamentum nūcupatiuum. An testm nūcupatiū probetur per instrumentum. adde qd dixi post doc. in. l. i. C. eo.

ret tamē suf ficit si depo nat per sen / sum visus qz ille est gene ralis. ad om nel sensuo: ut no. glo. iii. q. ix. c. testes r per cy. in. d. l. testium de quo etiaz vi de in. d. c. cū causam de te sti. r ad istud r etiam ad il lud quod. d. dixi s; m bar to. in. l. fina. C. de peri. nomi. vide not. per do. An. r doc. in. c. tam litte ris de testi. r Specu. in. ti. r d. teste. s. i. v. s. item qd non perbi bet. C. in. l. testium. C. d. testi. r glo. iii. q. ix. te / tes. archi. in. c. hoc iure. xxii. q. v. et quod legitur r no. in. c. pre terca de te. sti. r in mate ria qualiter deponant te stes in causa sciētie. vltra predicta vi de bal. etiam in. l. conuen ticulam. de episco. r cle. r quod not. ad predicta. Ro. in. l. ad monendi. in. prin. iiii. charte de tu reiuran. et adde quod not. Barto. in. l. i. fi. cert. peta. sufficit enim ut ibi dixit ipse cau sam presum ptive conclu dere r adde quod no. per doc. maxime Saly. in. l. ac tor. C. d. pro ba. et dixit Barto. in. l. ii. in. iii. co lum C. quan do. h. vel p. ua. q. modus

dicat scio quia tetigi cum manibus r res non erat tangibilis cum manu dic qd refertur ad actum congruum ita tenet no. bar. in. l. fi. per illū text. C. de pericu. no. li. xi. r sequitur bal. in. l. non omniū. C. de legi. de istis corporeis sensibus est bona glo. in. l. quod meo. s. h. de acqui. pos. r illi de gradi. s. fi. r io. an. in. c. quorūdam de elec. in. vi. r d; sensus talis red di per testem qui magis conueniat rei de qua agitur: ut no. per Inno. in. c. cum cām. de testi. bal. in. l. solaz. r in. l. testiu. de testi. r fec. bar. ip̄sem tractatū de testibus que morte puentus nō p̄fecit: vt refert bal. in. l. edita. ad. fi. C. de eden. r illū cōpleuit bal. in. l. de quibus. s. de legi. r in. l. iij. C. de legi. vbi plenissime discutit p que sensum testes debeant deponere de cā scie. r etiam posuit in rub. C. si ex sal. instru. r in. l. i. C. de confes

¶ Non probetur. Aduerte tamen quia videtur saltem q̄ semiplene probent vt habes eleganter no. per bar. in. l. admonendi. d̄ iureiur. in. x. col. vbi vult q̄ duo testes pbantes testamentū faciunt semiplenas pbatione & vide omnino Ly. & Bal. in. l. fi. C. de fideicom.

¶ Tit in glo. Idem sequitur bal. in. c. i. in fi. de contro. inter me & domi num & refert etiā Ly. in. l. ii. C. d̄ erro. aduo. & pro bart. est glo. no. reprobata tamen i. l. i. de iti. actu q̄ priua. & ad de q̄ i crimi nalius fauo re absolutio nis magistra tur duob' te stibus negan tibus q̄ duo bus affirmā tibus. glo. est sing. lxxi. di. c. clericus fm bal. in. l. data in. xx. col. qui accu. & vide de materia p̄ Jmo. in. l. in ter pares. de re iudi. & ad de bald. in. l. actor. C. d̄ p. ba. & in. l. cuz bi. §. i. d̄ trās ac. adde qd̄ habetur i. c. cum in tua. d̄ testi. Item il la regula h̄z locū q̄n affir mativa ē pro bata: ut p̄ba tur in. c. ad nostrā. de p. ba. & ibi d̄ cla rat pe. de an cha. & de hoc an plus cre. datur duob' affirmantib' q̄ negantib' vide ē bal. i. l. i. C. de bo. pos. fm tab. & Jmo. i. c. super hoc de tempo. ord. & in. c. quid p̄ nouale. de v̄ bo. si. p̄ bar. in. l. i. in pn. de ven. ispi.

¶ An valeat vide glo. & doct. ibi in .d. l. iubem'. & Ly. ibi pro quibus facit glo. in. l. mulier que fm ang. & Jmo. ibi non est al bi de verb. ob. l. loquaf stipulatio. fa cit. l. affe toto de here insti. l. institutio talis. de con di. insti. & l. fi ita scripsero. cum ibi not. per bar. d̄ cō di. & demon. facit. l. pamphilo. §. propositum. de lega. ii. & ibi bal. & quod dictuz testis valeat tenet ē bal. in. d. l. iubemus. & Spe. & io. an. in ti. de testa. §. i. ver. quid si is. vbi hoc tenet in eo testatore qui bonam memoriam & intelle ctum haberet & ita infert plures antiquos tenuisse per. d. §. propositum & per. l. nemo. ff. de heredi. insti. & dixit illā opi. sibi placere. & sic opi. bre

pone q̄ instrumēto publico facto corā duobus vel tribus testibus cōtinetur q̄ ticius fecit testa mentū corā septez testibus: an p̄ hoc testamen tū pbetur. Quidaz pro: quidā contra: vt in glo. quā vide que incipit. aliter ponitur ibi & no. rē. **¶** Pro intelligētia huius. q̄ ē aduertendū an instrumentū dicit q̄ quis fecit testamentū corā vij. testibus & illi. vij. testes sunt noiati et scripti i instro & tunc esset eadē. q̄ cū p̄cedenti quā deter minauit. Sed si isti. vij. testes i instro nō sunt scri pti tūc reuocidimus in. q̄ quā glo. ponit i. l. ii. C. de bo. pos. scōm tab. Et breuiter dicendū q̄ si ē cōtentio de voluntate & solēnitate q̄ per tale in strumentum non probetur^a testamentum: quia tunc instrumentum equalit tot testib' quot ibi sunt scripti: sed duo sunt ascripti ergo rē. sed si esset p̄tentio de solēnitate tantū ut qa ille d̄ que litigatur p̄stetur testm̄ sic factuz fuisse tū negat factum cū solēnitate tunc tale instrumentū pro bat solēnitatem sicut posset probari solēnitas p̄ duos testes: ut no. in. l. ij. C. de bo. pos. fm tabu. Aduertendū tūc est qa q̄n talis solennitas pbaf per testes vel p̄ instrm̄ se debet referre ad dispo sitionez factā certo loco & tpe: ita q̄ de illa d̄ ne cessitate cōcludat: uel oportet p̄stare q̄ semel tā tum illa dispositio facta fuit alias posset itelligi de alia & sic probatio cōcluderet. ut extra de fi. instru. cum ioānes. & sic intelligo opi. Pu. in. l. ij. C. de bo. pos. secundū ta. **¶** Querit glo. an testmentū in scriptis possit fieri sine legato. Sic vt in glo. **¶** Ultimo hec lex facit ad duas. q̄ p̄ mo videtur tex. pro glo. que est in. l. diem profer re. §. plures. s̄. de arbi. f. q̄ magis statur vni affir manti q̄ mille negantibus vt hic dum dicit solē nem numerum sufficit exaudire. vnde si mille di cerent nos non audiuimus nil ad propositum: sed hoc intelligit Jac. de are. & Old. esse verum quando testes deponunt q̄ eius de quo queri tur non habent cognitionem: quia dicunt sim pliciter se nescire Et hoc mō bene dicit illa glo. sed si asserunt contrariuz eius quod alij dicunt: vt puta nos fuimus presentes & non potuissent dicere qui audiuissimus tunc statur dico maio ris ptis secunduz glo. l. ob carmē. s̄. de tes. l. i. §. i. s̄. de ven. inspi. **¶** Secōdo facit ad. q̄ si testator dixit volo q̄ satisfiat omnib' p̄tētis i cedula quā dedi tali an hec dispositio valeat: hic videt q̄ si quia videt debere eos palam nomiāre. nō dicā modo dicam forte in. l. si ita ascripsero. j. d̄ cōdi. & de. dixi anno in. l. questionem. C. de fideicom. **¶** Quero quid si testator nō nūcupat heredes ppria voce s̄z notarius exprimit an valeat. **¶** Ja. de are. videt hic dicere q̄ nō valeat. glo. & doc. dicūt cōtrariū: vt. l. iubemus. C. e. & illud obser uatur: & facit. j. de le. iij. l. p̄p̄bilio. §. i.

Ex. §. sequenti.

¶ An legata testō possunt codicillis reuocari ut ipso iure nō debeant. & quot testes requirātur i uoluntate declaratoria. & an iudex possit decla rare sniam suam. & cū testis declarat dictuz suum requiratur nouum iuramentum.

videtur cōmunis cum qua concordat bar. hic. & ang. clare in. l. fraudez . §. i. ff. de testa. mili. & no. per doc. in. c. cum tibi de test. pro ista opi. ē opti mus tex. in. l. qm̄ indignum. de re. ibi dum dicit momenta verborum q̄ forte seminecio rē. iuncta glo. ibi inuer. seminecio. quā ang. ibi dicit non esse alibi & per illum tex. cum glo. dicit ange. ibi probari singulariter q̄

Si quid post. In mutādo vt ad dendo requirit ea dem solēnitas que in constituendo: secus in de clarando. b. d. & est no. casus. **¶** Op. & videt q̄ sine solēnitate pōt mutare: ut. l. si ita sit scriptuz . j. de le. i. So. ante testm̄ p̄fectuz pōt ut ibi. post nō: ut hic. **¶** Op. insti. de adi. le. §. i. ibi relicta i testō possunt adimi i codicillis: & sic non requir tanta solēnitas. So. Jo. q̄ hic intelligitur circa institutionē heredis. **¶** Pla. intelligebat Jriuz q̄n relicta in codicillis primis adimebantur in codi cillis secundis. opi. Joan. v̄ verior: ut. j. dicam. **¶** Ultimo op. de. l. alūne. §. i. j. de ali. le. Sol. ut glo. **¶** Quero vtz legata relicta in testamento p̄nt in codicillis reuocari. **¶** Pla. q̄ nō per hāc. l. Jo. tenet Jrium p̄ multas rōnes maxime quia le gata p̄nt reuocari tacita uoluntate. ergo rē. qd̄ dic ut in glo. **¶** By. v̄ tenere opi. pla. quod enim d̄ q̄ legatuū potest reuocari uoluntate tacita in tellige si illa uoluntas plene & solēniter probet q̄ multum no. requirit enim fm By. numerus q̄nqz testiu vel septem ad probādas inimicitias p̄ quas inducatur tacita reuocatio uel aliqd̄ si mile. quod dicit de expressa uoluntate facta in codicillis dicit By. aut codicilli p̄cesserūt testm̄ & tunc p̄ sequens testm̄ sunt reuocati & de his n̄ queritur. uel sunt p̄firmati & procedit opi. **¶** Pla. Jtē si codicilli sequuntur qa uidentur tacite cō firmati: ut. l. ante tabu. de iure codicil. & qd̄ ibi no. mihi v̄ q̄ inter io. & Pla. fuit disputatio de casu. l. nā nō est dubium q̄ relicta in testō p̄ uo luntatem minus solēnez p̄nt reuocari: ut ope ex ceptionis nō debeātur: ut. l. militis codicillis. §. veteranus. j. de tes. mili. **¶** Sed dubiū ē an possit reuocari ut ipso iure nō debeātur: & ad hoc tē dit opi. **¶** Pla. videt eniz q̄ relicta in testamento nō possint adimi p̄ codicillos ipso iure nisi sint expresse p̄firmati: quod v̄ tenere glo. in. l. si ita sit scriptū. j. de le. i. In eo q̄ dicit ope excep. cō trarium tenet glo. in. l. fideicommissuz. C. de fidei cō. & ista est uera: qa q̄tum ad legata. Codicillus est solēnis uoluntas: ut isti. de adi. le. §. i. Quod ergo hic dicitur oia ex integro faciēda sunt: in telligas nō oia que facta fuerunt s̄z oia q̄ d̄ neces sitate fieri debuerunt ab initio illa de necessitate debent fieri in mutatione. **¶** Quid enim si i pri mo testamento fuissent. xx. testes requirētur ne tot in sequenti testō per quod mutatur prius. **¶** Certe non. ita ad ademptionem legatorum suf ficit codicillus qui ab initio suffecisset ad dandū legata. **¶** Op. ad p̄dicta de. l. h̄ditas. C. d̄ his q̄. ut idig. **¶** Respō. ibi h̄ditas nō admittit s̄z be res indignus declarat. **¶** Venio ad se. gl. **¶** Que ro in uoluntate declaratoria quot testes requi runtur. glo. dicit q̄ duo. **¶** Cōtrarium uidetur notari q̄ requiruntur quinqz. C. de codicillis. l. i. & j. de bo. pos. fm tab. l. qui ex liberis. §. testa mento. **¶** By. reducit ad p̄cordantiā & aut tracta mus de cōfirmatione relicti iutilis & habent lo cum glo. Jrie: tūc eni q̄ confirmat videt d̄ nouo dare: ut. l. affe. de hered. insti. & l. obuēnre. j. de

dicillis reuocari uide omnino Ro. consilio. clixix. **¶** Si quid post. sed quid si post lectum testamentum uult rogare testes quos non rogauit. uide nota. in. l. fi. in penul. col. d̄ fideicom. & no. q̄ iste tex. procedit etiam quando declaratio fieret ex interuallo. ita uoluit bar. in. l. petens. in. ii. lec. C. de pac.

semimortu sicut est ille q̄ habet linguā grossā & bal bucientē q̄ i extremis la borat nō im pedif cōdere testm̄ dūmō sanaz habeat mentē p̄ quo ē allegat. d. l. iubem'. et ita ē dicit an ge. & moder. ibi & uidi se mel ēē oppo sitū p̄ vni te stm̄ q̄ nō va leret qa non ppria uolun tate testato ris s̄z ad iter rogationem notarij cōdi tā fuit d̄ quo ē ibi ponit bar. & docto. **¶** ADDE post apostillas q̄ idem tenent bal. p̄. x. iiii. vol. si testōr pōt articula te loq̄ idē uo lit ro. p̄. ce. cvi. cū limi tatio. fm ipz io. an. i addi. spe. i. i. d̄ tes. §. i. in addi. q̄ incip. pile? cui i p̄onaz vtoris acci dit iste casus. **¶** Misi forsan aliqd̄ de testa toris uolūta te informat? uel forā me dituz quid prudētē illi agenduz ēēt fecerit scribi testm̄ fm q̄ ipse uoluit quo scripto notarius legat institutio nem herediis testatori qui sic r̄dit tūc n. bec insti tūo censet in ualida eo qd̄ iste mod' te standi non ē inuētus a iu re & sic super stitio impro ba est illud i uenire d̄ trās la. la. i. c. ii. v. si. & q̄ nō est . ii. q. v. cōsu luiti. Et in quātum bar to. h̄ tractat an relicta in testamento possint in co-

Quero. Adde tex. et ibi bar. in l. nuptie la. iii. §. de ri. nup. et quid i re reintegranda vide bar. i. l. cyrographis. de admu. tu. et adde que no. bar. in. l. i. ad fi. de le. iii. et vide et bar. in simili in. l. ii. in prin. in antepe. col. de vul. et pupil. et ibi habes quomodo declaratur et an ex dictis ante actum per testatorem. vel post actum.

Quod si et idem tenet bal. per illuz tex. in aut. §. bodie. C. de iura. calum. et bal. in. l. fi. C. de tes. di. cit tamen ibi bal. q. secus e q. si itez. exa minaret testif ad aliud finez q. ad decla randu dicitu ambiguo q. tunc deberet iteruz iurare dato q. sit ex aminatus su per eo super quo alias iu ratur depo fuerat. exem plum patet i casu. d. l. fin. C. de testi. et ad hoc alle gat istu text pro quo etia adde glo. l. i. per hanc. in gl. fi. de tem po. appell. et ibi. bald. in .viii. q. et fac tex. in. c. fra / termitatis in fi. de testi. et vide de hac materia que dixi in. l. qui dona. §. si q. stipulatus d. et. insec. et d. materia per spec. in titu. de teste. §. i. i. iii. c. barta. i. ver. item q. b. testi.

verbo. sig. vnde quecumq. solemnitas requiritur ab initio in d. do illa requirit in tali confirmatio ne. sed si tractam. d. declaratioe relicti vtilis et ha bet locu glo. cotrarie: q. ppter defectum pba tionis posset ee inutile. tunc sufficiunt duo testes no eni ab initio d. sciebat ius sz pbatio: vt. l. duo sunt ticij. de tes. tu. ita dicit By. hoc etiā expresse dicit ista glo. cu distinguat. aut fuit erratu in no mine: et tunc sufficiunt duo testes etiā in volunta te declarate qa ab initio valebat. aut fuit erratu in corpe: et tunc requirit solemnitas numerus testi um: qa ab initio no valebat et de errore corpo ris facit mentionem glo. de historia que vulgari s. e. de esau et iacob. Istud tenet doc. in. l. ij. C. de codicillis. declaro aliquantiter latius in. l. qui ex liberis. §. testamento. j. de bo. poss. fm tabu. Sed ad predicta op. de h. sed et si notam. j. eo. l. naz si quantitas non e expressa no ualet reli ctu: ut. l. cum post. §. gener de iure do. et tñ suffi cit declaratio corā duobus testibus: et sic volun tas inutilis sine solennitate confirmatur. Respon deo ver. sed et si not. intelligo quando reliquit legatu no expressa quantitate eo cau quo legatus v3 vt pro dote vel ad vias reficiendā vt. l. quidaz in testamento. j. d. le. ij. Quero an possit iudex declarare sententiā suā. glo. dicit hic e ar. q. sic: qd declara vt plene dixi in. l. ab exccutore. in pn. j. de appel. Ultimo iste. §. inducit ad. q. vos scitis q. testes repetunt dictuz suuz vt in corpe d. tes. §. qui vero. et. l. repeti. j. de questi. An regra tur nouum iuramentum qd iudex repetit testes ut dictum eorum obscurum declarent. Et hic e ar. q. non. no. dico modo plus.

Ex. §. sequenti. Testes an debeant esse rogati in testamento et qualiter intelligant rogati. et si notarius dicat testibus rogatis nec dicat ad hoc an sufficiat. et quid si dicat talibus presentibus absq. q. dicat vocatis et rogatis. et an notarius psumat rogat. In testamento debet esse testes rogati: hoc est certiorati qa ad hoc sunt adhibiti. b. d. C. de codicill. l. fina. So. aliud in codicillis vt ibi: aliud in testamento vt hic. C. de l. ad fidē. §. de testi. So. hic est de casibus in quibus debet esse testes rogati licet regulariter ptra vt i aut. rogati. C. de testi. Quero qualiter debet intelligi rogati. Intellige ad hoc specialiter adhibiti: vt hic. et. l. nullā. §. de di uor. Alterius no. q. testes debent esse vocati et rogati ad hoc: iō notarij scribunt testibus ad hoc vocatis et rogatis. Sed quero quid si dicitur in testamento testibus rogatis nec additur ad hoc: an sufficiat. Puto q. sic: vt. l. ij. §. homi nes. j. vi bo. rap. vbi coadunati in dubio presu muf. Ad hoc facit. §. ad macedo. l. sz et iul. §. p inde. dicā. j. de h. ob. l. sciendum. Quero qd si in testamento d. talibus presentibus nec fuit adiectum uocatis vel rogatis. dicit By. q. non ualet qa no presumunt rogati: qa est solemnitas extrinseca q. no presumunt: ut. l. quecumq. in fi. §. de publi. hoc tenet Ly. in. l. hac p. sultissima. C. et. Spec. de testi. §. i. ver. sz quid in p. dictis. et h. seq. quidā tñ habent additiones By. in. l. sci endum. de h. ob. vbi uidetur tenere cotrariū. sed quod hic d. uerius est: ut dixi in. d. l. sciēdū.

Tene menti. Et hanc opi. tenuit bar. in. l. cum quis decedens. in. §. codicillis. de le. iii. et hanc opi. e. cōmunis q. uis aliud testari et aliud p. bere fit per tex. in. l. verba p. xerunt. de verb. sig. sed an reuocato testō reuocet p. ctus in quo vide Ol. in p. h. x. vbi dicit q. si p. ctus fuit purus no reuocaf si p. ditionalis sic. adde tñ. tex. vbi vide vna glo. in. l. et matris. ff. de mo. testō. ubi e ca sus q. rupto testō donatio causa mortif facta in eo si rumpitur. sz de ista mate ria vide bo num text. i. l. fi. snia de tes tute. et. l. i. p. legatum. §. g. mortis. ff. de his qui. ut in dig. et qd no tat lapus alle gatione. xxx. iii. et ad qd bal. i. l. h. auia. C. de iure d. libe. dixit no. p. illu text. q. aditio here ditatio que e actus iter vi uos pōt fieri i testō. et sub dit q. si testa mentū illud postea reuo caretur a te statore nihil minus fir / ma maneret illa aditio et vide Ro. in confi. cc. ADDE Ol. cōsilio. cxiii. et Ro. cxxi. bal. p. h. cclii. primo volu. D. testi a um de bes di cere. Mo. mo dum formā di exceptio nem contra testes i testa mento descri ptos. facit qd nor. bal. in. l. ii. C. de sen. et in. l. i. in. iii. colum. C. de testa. vbi per bar. to.

sed quid in notario si no scribit in instrumento se fuisse rogatum. Quidā presumunt se fuisse ro gatum: ut in aut. d. tabel. §. quod autē. et ibi no. Inno. vt tenere contrarium extra de fi. instru. c. .ij. et Spec. recitat eum h. no allegat in ti. de istr. edi. §. i. h. et no. determinauit Trium p iura nra: ut dixi plene in. l. sciendum. j. de uerbo. obliga. Ex. §. sequenti.

An in testō possit fieri contractus. et quilibet alius actus transiens in formam contractus.

Ano. Ano contextu debet fieri testamen tum. b. d. C. de oppo. C. e. l. casus. et l. cum antiquitas. So. fallit ibi ppter necessita tem nature. C. de oppo. C. e. l. testamento. So. ibi abundans cautela non nocet. Quero quid si sunt actus alieni a testamento. dicit dono vel ue do tibi talem rez pro centum: et tu consentis an valeat. glo. dicit q. sic: ut. l. assignare. j. de assi gna. li. C. de ergo q. in testamento potest fieri contractus et quilibet actus qui transit in formā contractus. hoc tenet By. in. c. quod semel pla cuit. extra de re. iur. li. vi. et Ly. in. l. cum antiqui tas. C. e. tene menti. hanc glo. Ex. l. sequenti.

Qualiter contra testes debet capitulari q. te pore instrū confecti no poterat esse testis et ut te stis adhibitus ad solennitatem instrū per casuz su peruenientem etiaz suo delicto non impeditur testificari. ideo notarius de falso condēnatus in strumenta perficere potest quibus an fuit roga tus. et an impubes factus pubes et videns fact. cecus possit testificari de eo q. uidit in impuber tate et tpe visus. et qd si inter iuramentū et depo sitionem superueniat impedimentum.

De testium.

Conditionem. Tempore testa menti i. p. citur ius conditionis sit testis. b. d. C. de oppo. C. e. l. i. So. ibi non erat idoneus tempore testamēti: sz putabatur ab omnibus idoneus. ideo sufficit. quod no. nā quando excipis contra personaz te stis in instrumento scripti no procedit exceptio tua si dicis q. tempore confecti instrumenti erat infamis vel seruus vel aliquid tale: sed debes di cere et sic habebatur et reputabatur a cognosce tibus eum: ita probat tex. in. d. l. i. et no. in. l. cuz lege. j. e. C. de oppo. dicitur hic q. si aliquid pos tea acciderit ei non nocet. Contra pone ipz effectum ee seruuum vel infamez no poterit dpo nere in iudicio: ut. l. quoniam liberi. C. de testi. et. l. iij. §. causa. j. ad carbo. ergo testamentuz non poterit probari. glo. dicit fateor q. non pōt de ponere tamen testamentum remaneret firmuz: sed certe modicum releuat testamentum esse si no possit probari: unde in. l. i. C. e. gl. dicit testa mentum probari per instrumentum publicum inde confectum. tenendo opi. Jo. q. testamen tum potest probari per instrumentuz ut dixi. §. l. prox. in prin. Idem potest esse q. aduersari. consitebatur testamentū factum: vel forte tes tes erant examinati antequaz talis casus super uenisset. Sed Azō in summa de testamentis or dinandis in fine dicit q. quando testi absq. suo delicto nouo obuēnit q. no potest testificari ut quia est detecta eius seruitus que prius latebat.

¶ Potest p̄ficere. Adde bar. in. l. si quis ex argen. §. i. de eden.
¶ Pupillari etate. vtrū pubes possit reddere testimoniu de eo quod ui dit in pupilla. etate. vide in spe. de teste. §. i. ver. sed nūquid. et que etas re quiratur. vide. iij. q. ij. in prin. et hec iura limita non procedere ad pias causas fm bal. in. l. i. in. ii. col. de sacro san. ec.

ADDE Ro: consilio. cl. xvi.

¶ Et i spec. adde io. an. l. .c. factum le gitime. i mer cu. et pau. de leaza. in com mento. c. te stimoniu. §. b test. et bal. no. loquentē i. c. i. quot testa sint neces. in §. si. feu. dixi i .l. i. §. si seruo de questio.

¶ Si ab ipso vide bal. in p hemio. codi. in. ii. col. q. ibi dixi. et ad de io. fab. in. si. eo. §. pos sunt qui t3 in distinte i te stamento q̄ possit alieno anulo signa ri. et de hoc non facta me tione in alio vero actibus tenet opi. bar to. dixi. in. l. si vnus. C. e.

¶ Si q̄ ex testib. si no tari. Si no tarius nō ap ponit signu suu vid bar to. in probe mio digesto rum. et quod dixi in. l. eos in prin. C. de falsis et ideo dicitur q̄ im breuiature si probant qa non ē ibi sub scriptio. et si gnum ut no. Jac. de are. in. l. cōtract. C. d. si. istr. et facit quod dicit hic et eff de si. instr. i .c. cū. p. tabel lo. et. C. d. ta. .l. generali. q̄ instrumen tum d3 habe re suas pprie tates.

¶ Si sigillo si gillauit. Et on sigillu p bet vide late no. per bart. in. l. si pcur. ff. de pcur. per Buil. de cu. et bal. i. l. si qua p calū niā. de epis. et cle. per Spe cu. in ti. de p ba. §. si. ver. .x. per cano. plene in. c. p̄ cessionē. de p ba. et u. c. ii.

tunc non impeditur ferre testimonium: ut. d. l. i. .C. de tes. et ita limitat. l. quoniā liberi. C. d. testi. By. uero et Ja. de are. uident indistincte tenere q̄ quādo aliquis adhibetur ut testis ad solenni tatē alicui instrumenti casus superueniēs quātuz cūqz suo delicto nō impedit eum testificari. ita i telligunt hunc tex. qui generaliter loquitur. secō si adhibet ad testificandū super alio facto sibi nō noto: ad quod tamē nō fuisset adhibitus vt ad solennitatem: ita loquitur. l. iij. §. cā. j. ad car bo. quod no. et sic facit q̄ notarius cōdemnatus de falso potest p̄ficere instrumenta de quib⁹ an te fuerat rogatus: nō enīz debet delictum suum nocere alijs qui eum ante adhibuerunt. C. Op. q̄ nō inspicatur conditio testis tēpore quo act⁹ celebratur: sed tempore quo deponit: vt. l. notio nē. §. instrumentoz. de verbo. signi. So. hic lo quitur quado testis adhibetur ad solennitatem actus vt in testamēto vel in alio instrumento. §. ille. §. loquitur quādo nō adhibetur ad solenni tatē actus sed aliter occurrit testē aliquid vidisse vel audiuisse: et tunc inspicatur tēpus quo depo nit. per hoc dicit glosa q̄ impubes fact⁹ pubes pōt testificari de eo quod vidit i pupillari etate nisi sit actus in quo requireretur q̄ testes adhi berentur ad solēntatem: vt no. in. d. l. notionem .§. instrumentoz. et i. l. iij. §. lege. s. de tes. hoc tñ intellige si tunc cū vidit erat ipubes talis etatis q̄ poterat cognoscere qd̄ gerebat: vt. l. excipiū tur. §. i. j. ad sil. et hoc tenebat Ja. bu. et do. Rai. C. Quero aliquis vidit aliquid postea ē effect⁹ ce cus: an possit reddere testimoniu de eo quod ante viderat. Lerte sic. eadē ratione: nisi sit esse ctus infamis et hoc videtur sentire Spe. in. ti. d. teste. §. i. d. sed nunquid factus pubes. C. Que ro quid si inter iuramentū et depositionez venit impedimentū. Dic vt in. Spe. de teste. §. i. ver. sed quid si testis.

Ex. §. sequenti.

¶ Si ab ipso. Testis potest sigillare anulo testatoris vel al terius. h. d. Spe. dicit q̄ qñ alieno sigillo sigil lat de hoc debet facere exp̄ssam mentionē vt in Spe. de pba. §. videndū. ver. et no. et ibi vide d̄ fide sigilli per guil. s. de pecu. l. si pcurator: et p Ly. C. de epi. et de. l. si qua per calūniā: et per Inno. de de. pegri. c. i. tetigi in. l. si publicanus .§. i. j. de pub.

¶ Si signa. Si testator turbauit signa nō v̄ signatum. h. d. Glo. intelligit illud ante p̄fectum testamētū. secus si post et lectura ista est vera: licet aliter no. in. l. iij. .§. nō solū. j. d. adi. le. s. quo p Ly. C. e. l. nostrā.

Ex. §. sequenti.

¶ An valeat instrumentū in quo notarius non apposuit signum suū et apocha mercatorū non subscripta licet sigillata.

¶ Si quis ex testibus. Requiritur signatio et subscriptio et alterū sine altero nō va let. h. d. C. Mo. ar. q̄ si notarius nō apposuit si gnuz suū in instrumento: q̄ non valet fm Jac. de are. p hoc in. auē. de si. instr. §. si in instrumento: et de conue. sis. debi. l. ij. et de asse. l. si. facit. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. j. de verbo. obli. Sed

alias. l. de si. istr. et ibi late p do. abb. et bal. l. i. ad si. d. pecu. et bal. post. gl. i. l. pacta nouissima. C. de pactis. et bal. in exuagan. de pa. constan. i ver. sigillo. aliqd p bar. in. l. ij. §. si q̄ neget. ff. que ad mo. testa. ape. et bal. i ru bri. C. de si. istr. in. viii. et antepe. col. p Jmol. in. l. si marito. §. si volūta te. so. ma. p ang. in repe. l. sciendū in. xii. et xi. col. de v. ob. et io. fab. i. §. p̄t insti. de testa. et hanc. q. bar to. hic tetigit bal. in. ii. l. C. de re. ali. sed bar. in probe mio. ff. de die q̄ nō sufficit sigilluz abfqs sub scr iptioe et sic p̄riatur bal. puto eoz dicta sic con cordari debe re nec aliter colligi possit ex verbis eo rū nā aut ap paret sigilluz fuisse impres sum vtputa a ticio et certe ticius p suuz sigillationez bñ videt cō sentire et ap probare. si at constat de si gillo nec ali ter constat q̄ ipse ticius si gillauerit cer te nisi appare at subscriptō vna cū sigil lo si videt ap probasse nec consensisse et ita loquitur bar. in. d. pro hemio dige storū. et vide bal. in. l. in do nefici. de iu re iurā.

putare de hoc standū cōsuetudini: vt no. i auē. vt prepo. no. impera. in prin. et in Spe. d. instru. edi. §. sciendū. ver. illud etiā. C. Ultimo no. etiā ar. q̄ in apoca mercatorū nō sufficiat si suo sigil lo sigillauit nisi se subscripserit. circa quod cogi tabitis.

¶ Signum. Signari potest anulo vel sigillo vel quouis alio si / gno. h. d. Istud qd̄ dicit anulo intellige pro eo qd̄ sigillum cōiter appellat vt no. in Spe. de in stru. edi. §. sciendū. ver. illud etiam.

¶ Possit. Circa hoc qd̄ dicit de nocte. vi de plene per doctores. in l. non minorē. C. de trāfac. et l. more. s. de se.

¶ Signatas. Nota q̄ signate tabu lum illud qd̄ eis adheret C. Oppo. d. l. sed si ali us. §. notauimus. qd̄ vi aut clā. So. illud in fru ctibus quo ad illud interdictū et quo ad eorum facilē separationē. nā qui destinati sunt ad sepa ratōem habent pro separatis C. Oppo. s. pro socio. l. nā socius. Sol. hic i coherentibus: ibi in separatis. quod no.

Ex. l. sequenti.

¶ Si vno die apoca scribitur alio sigillat et alio subscribit dies subscriptionis attēditur.

¶ Testamentū. Si testa mentum restauret sufficiūt noua sigilla cum sub scriptōibus primis. h. d. C. Op. s. l. p̄ri. §. si q̄ ex testibus: vbi requirit q̄ signēt et subscribant. So. ibi loquit in testamento cui nunq̄ fuit facta subscriptio. hic in testamēto qd̄ semel fuit factū et postea reficitur: et sic not. q̄ subscriptio trahit ad tempus quo quis sigillat et hoc forte glo. vo luit dicere q̄ facilius renascitur res⁹ q̄ nascatur de nouo. C. Et no. id quod dixi quod prodesse pōt ad multa. si enim quis scribit cedulam vel apodixas et sigillat postea alio die se subscribit: dicit ne uerum. Lerte sic omnia enim referūtur ad istum actum qui vltimo geritur.

¶ An testamentum. Anū testamentum potest publicari in pluribus chartis. h. d. Ex hac. l. p3 q̄ testamen tum ē quid intellectuale: ut no. s. e. l. i. quod dic vt ibi.

Ex. l. sequenti.

¶ Imperfecto habet locum in testamen to imperfecto ratione uoluntatis nō solēntatis. et illa d̄ voluntas perfecta qñ fuit uoluntas tota declarata et testator habuit totā uoluntatem p̄ declarata. ideo si instrū reperiatur imperfectuz uel apparebat q̄ uolebat plus scribere nō facit fidem. et quo ad liberos cedula scripta per testa torem non publicata fidem facit. et an debeatur legata ex testamento imperfecto.

¶ Is qui testamētū. Ex testamento nō completo nil debetur. h. d. C. Oppo. et videtur q̄ testm̄ valeat in per sonis nominatis: ut. C. l. iubemus. glo. dat plu res solutiones. una est q̄ hic non potuit plures nominare: ibi noluit. Istam tenet Jaco. de are. quia ex eo q̄ noluit uidet imponere finem testa mento sua uolūtate. ar. l. qd̄ in rez. §. ij. j. de le. i.

¶ Testa mentuz renacti tur res. Et iō dicit bal. i. l. contractus. i. iiii. col. C. d. fide instr. q̄ in instrumen to debet ap poni dies cō clusionis pa cis non dies tractatus. ¶ Testa tuz. fa cit ad pul cre not. p Ang. et Jmo. in. l. eum qui in prin. de ac qui. bere.

¶ In qui ibi expone A. fide. glo. in. l. n. in ver. cōpletū. C. fa. heretif. Nulā fidē facit. Et de fide ibreviature. vide aliqd qd dixi. s. eo. l. ad testiu. s. si quis. et hic adde bar. in. l. fidei cōmiss. s. i. de le. iij. et bal. in. l. n. C. fa. heretif. et qualiter suppletionē recipiat ibreviatura. vide bal. in. rub. C. de fi. instru. in. xi. col. in ver. tertio querit. et in. l. ptractus i prin. iij. col. eo. ti. et que dicit in. l. si prius de aqua. plu. ar. et cū bar. hic transit etiam bal. in. d. l. cōtractus i pri. i. v. col. et ad hic not. vide Jmo. in. l. iij. i prin. et i fi. d. here. insti.

¶ Et pfectū vide que scripsi i. l. hac cōsultissima. s. ex imperfecto. C. e. et adde qd alia est imperfectio solēnitatis seu forme et alia est imperfectio substantie: ut no. In not. in. c. qd sicut in glo. magna d. col. la. quis autē dicitur ipse ordo solēnitatis et substantie et de eorū differētia. vide bal. in. l. p. latam. C. de sen. s. qro er go que differētia et i d. qro si statutu: et qd ibi bar. et qd nota. bal. in. l. si ex precio. si cerpe. et no. ma. time per gl. in. l. pacta. ff. de contrabē. emp. et bal. in. l. etiam. in. i. col. de exac. rei iudi. et ibi babeo quid ē vera substantia et solēnitatis que dicantur substantia contra et. vide bal. in. l. ad exac. ad fin. C. de do. promis. d. quo etiaz vi. de que scripsi in. l. d. pu. pillo. s. q nūciat. i penul. col. de oper. no. nunci.

Sed ista so. ē vera in se ut patet ex fi. l. tñ quantū ad. l. cōtrariam non videtur sufficiens: quia ibi nolebat nominare alios: tamē solēnitatem non servavit. Scūda so. ē hic omisit substantiam: ibi institutionem. Ista reprobatu ibi in fi. Tertiaz so. dat ibi. gl. quā d. format hic: qd ibi cōstabat qd alios nolebat noiare. hāc so. t. s. By. Ista nul lam rōnez vñ habere in se ut statiz videbitis. vñ so. vera est qd hic cepit facere testamentū et nō p fecit ut dicit tex. i. l. sria cepit et p fecit: tñ i parte hēdis nō adhibuit debitā solēnitatē: ut hic unō nihil vñ fecisse q partē individui facit: ut. l. furio sum. C. q tes. fa. pos. s. in. l. iubemus totū p fecit. h. t. s. Bar. fil. Ja. de are. Ja. de ra. Ja. bu. Ly. et oēs. C. p. de. l. hac cōsultissima. s. ex imperfecto. C. e. ubi valet testm̄ imperfectū inter liberos. so. dicit qdā q ista dispō nō erat inter liberos uel dicit glo. ibi expone ex imperfecto. i. nō solēni qd no. t. ergo glo. q. s. ex imperfecto. h. locum in te stamento imperfecto rōne solēnitatis omisse: sec⁹ si sit imperfectū rōne voluntatis nō cōplete ut h. istā tene et pbat p dictā. l. furiosum. ibi dū dicit p nihilo et tene mēti semp et colligif ex gl. ibi uel expone. i. nō solēni. et c. Quid autē si sit imperfe ctū rōne pteritionis. Tangā. j. ti. i. l. si filius q in p. tate. Sp. de. l. in testō. j. d. fideicō. li. Respō. eodē mō qd ibi in testō imperfecto rōne omisse so lēnitatis hic hō rōne imperfece uolūtatis erat v pfectū. Quero qñ dicat uolūtatis seu testm̄ pfectū. Rñ. qñ tota uoluntas fuit declarata et testator habuit totā uolūtate suā p declarata: si cur dicimus in actu qñ habet p pfecto et absolu to: ut. l. sctus. C. de fide instru. Et p ista dico si reperit in istm seu pocollo notariū imperfectū: et appebat q uolebat plus scribere q tale instrm nullā fidē facit. Exemplū reperit sic. Ticius uē didit talē fundū seio p precio centū his pactis appositis. vñ nec reperit plus. Lerte nō facit si dē qd ipse notarius nō h. z tale instrm p cōpleto et absoluto: ut hic et d. l. cōtractus. C. de fi. instr. et s. de legi. l. i. ciuile. et qd ibi no. Rec. ob. qd dixi in. l. gallus. s. i. j. ti. i. qñ in pocollo reperit et c. qd tūc pstat q notari⁹ habuit illud pocollo p cōpleto et absoluto. nec in pocollo volebat plus scribere sed intelligebat sub illo et c. cōia alioruz sctuum. C. p. tē nō ob. C. de testa. l. errore: quia aliud est notariū errare aliud testm̄ imperfectuz dimittere. qñ autē aliqua p. tucula instrū exemplaf. dicit ut dixi. j. de ope. no. nū. sup rubrica. Quo ro qd si testator scripsit i cedula totā uolūtatem suā nō tñ publicat eā corā testibus et notario et moris: an illud dicat pfectū testm̄. Et breuiter dico qd ē pfectū rōne uolūtatis sue declarate i totū p scripturā et iō valet hodie iter liberos. s. d. r. imperfectū rōne omisse solēnitatis: et iō exnei nil poterit petere: ut. l. ex. ea. j. e. et. l. fidei cōmiss. s. i. j. de le. iij. Quero qd i legatis an legata debeā ex tali uolūtate ipsecta. Et glo. ar. q sic: et postea determinat srium q nec legata nec fi deicōmissa valeāt: ut. l. eā quam. C. de fideicō. tex. et. j. e. l. ex. ea. et iō glo. distinguit tres casus: ut in ea. f. aut ē uoluntas pfecta et nō scripta et loqf. l. fi. j. de codicillis. aut nec pfecta nec scripta: et loqf. l. ista. aut ē pfecta et scripta. s. deest hīs esto et loqf. l. errore. C. e. s. et quartus casus qñ uolun tas ē scripta et nō pfecta: et isto casu nō valet. ar.

¶ Dicit verum. et hanc glo. sequuntur cōmuniter docto. sed Ang. et Sa ly. in. l. i. C. e. tenet contrarium et vide que ibi scripsi in pe. et antepe. col. f. ¶ Vide in. c. vide bal. in. l. i. in. i. col. C. eo. ¶ Omitius. vtrum tabellio numeretur in numero testium et. et tunc tabellio dicitur priuata persona in testificando s. in cōficiendo in-

strumentum publica sit psona: ut not. t. Inno. in. c. ni bil. de electō. legitur et no. in. d. l. hac cō sultissima. ad de qd dixit bal. in extra. uag. d. pa. cō stan. in ver. si cut videlicet q rogat⁹ tan qz tabellio si videtur esse rogatus tan qz testis et dicit q respectu sue scrip ture ē tāqz tabellio: s. si scriptura nō est solēnis po terit recipi ad probatio nem negocij pro teste non ad supplicio nem sui instru menti sed ad vinam voces tanqz testis vnus vicem gerens. pro isto. vide no. in. d. l. hac cō sultissima. s. fi. et ibi vide no. per Cy. Ja. bu. et alios s. bal. et bal. in rub. C. de fi. instru. i. xi. col. et in. l. lu. cius. s. si qd el. i. de le. u. ADDE an tabellio con numeretur i numero testi um vide bal. consilio. ccc. xlv. tertio vo lu. et vide qd pulchre con sultuit pe. de anch. in fini li consilio. cc. xxxij.

¶ An infamis possit esse testis in testamentis. **Um lege.** Verbu intestabi lis iportat ne qd possit facere testm̄ nec eē testis in testō nec ei testimonium dici. hoc dicit. C. oppo. C. de hereticis. l. quoniam. ubi heretico qui est in testabilis dicitur testimonium. Sol. huius con trarij timore dicunt quidam q male putauit. Alij dicunt q eis testimonium non dicitur sed trussa est. Alij q in testamento non dicitur testi monium: quia nō possunt illud facere: sed i alijs sic: et ista uera. Vel aliter q nullo modo dicatur eis testimonium nec extra testamentum nec in te stamento cum amiserunt ciuitatem uel liberta tem. sed si quis tantum ciuitatem perdidit et li bertatem retinuit potest sibi dici testimonium cum posset contrahere. ut. l. quidam. j. de penis dicitur in. l. deportato. j. de leg. iij. dicam etiam forte in. d. l. quoniam. C. oppo. s. e. l. qui in te stamento. et. l. si filius. Solu. uerbum intestabilis tria importat sed filius non dicitur posse testari ut in glo. C. ultimo queritur an infamis possit esse testis in testamento. Et dicit glo. q sic nisi sit ita infamis q cōstat apud omnes et uide gl. et signa in fi. Et ista glo. dicit ueruz et pro ea ha bes casum. C. e. l. i. Non ob. s. e. l. ad testium. s. i. quia ibi erat notorie infamis quo ad omnes ut ibi dixi. qualiter debet formari exceptio con tra testem infamem ascriptum in testamento ui de in. c. presentium. extra de test. li. vj.

¶ Testis an presumatur rogatus et an notari⁹ et an connumeretur in numero testium. et an sit necesse q scriptor rogetur. **Omitius.** Scriptor testa menti non pro hibetur esse testis in testamento. hoc di cit. C. Ao. responionem rusticā ad iterrogata. s. qd mite d. r. r. d. r. ut. C. de trasac. l. ut rñsum. vide qd ibi dixi de hoc: et C. de impub. et ali. sub st. l. p. c. b. Dicit qdā ibi rñdet ipator q ē totus nobilis: h iuriscōsult⁹ q pp sciam erat istatus et supbus: forte erat qdā rusticus. S. z certe ipator

¶ Dicit verum. et hanc glo. sequuntur cōmuniter docto. sed Ang. et Sa ly. in. l. i. C. e. tenet contrarium et vide que ibi scripsi in pe. et antepe. col. f. ¶ Vide in. c. vide bal. in. l. i. in. i. col. C. eo. ¶ Omitius. vtrum tabellio numeretur in numero testium et. et tunc tabellio dicitur priuata persona in testificando s. in cōficiendo in-

a Testis rogatus. adde bar. in. l. sciendum. in vl. col. j. de vbo. ob. et ibi vide que scripsi referendo limitationem.

b Intellige. hoc tñ intelligo vt eleganter dixit Bar. in. l. sciendum. j. d. verbo. ob. et ibi dixi. et adde Jo. an. in spe. in ti. de teste. §. i. super v. qd ergo si dicitur. in fi. et limita vt per Jmo. hic et bar. in. d. l. sciendum. in pe. vel vl. col. et quid si duo notarij in soliduz sunt rogati de vno actu: an vnus possit ponere alium pro te. sic. bal. q. sic in. l. fi. §. i. in vj. col. C. de iur. delibe.

c Glo. format. et facit qd no. p. bar. to. in. l. fi. con sul. de adop. et adde bal. i. au. §. nouo. in. iii. col. si cer. pe. et vid. §. et not. per bart. in. l. fi. C. de fidei. co.

d Et sic testif scilicet vnus non duorum: quia intendit probare actum per vnaz vocem non per scripturas licet glo. in au. de here. et fal. §. si vero abfint. quam allegat bal. i. au. sed cum testator ad. l. falc. dicat qd plus credit tabellioni qd vni testi si solum illa glo. dicit qd plus creditur tabellioni qd alij.

e Eruus quam no. vtz tabellio possit facere instrumentum publicum sic. vide tex. et bar. in. l. im. puberem in fi. j. de fal. et qd quis possit facere testam suum ppria manu probatur in. l. ij. C. de his q. qui si. acri. et no. per bar. to. in. l. fi. con sul. de ado. ptio.

aliquando rustice rñdet: vt. l. mercale. C. d. co. ob tur. cam. sed ibi merebat talem rñsionem. Alij dicunt qd hic rñdebat iuriscōsulito cui verecū dum erat facere qñem indubitabile. Breuiter puto qd male et immoralit fecit celsus sic rñden do labeoni qui fuit magnus valde in scia: vt no. l. ij. §. post hunc. §. de ori. iur. nam rñsionis sue prima ps est vera: qa non intelligebat. q. nō enī dubitabat labeo an ille qui eēt adhibitus ad scri bendū possit adhiberi vt testis: qa ridicula esset qd: sed dubium eius erat qñ ille qui fuit adhibi tus ad scribendū: et sic fuit rogatus vt scriberet: nō fuit rogatus vt eēt testis: an hoc sufficiat vt sit testis idoneus in testō: quasi ex hoc qd ipsum rogo vt scribat: videor ipsuz rogare vt sit testis: et hoc voluit. q. labeonis. Quia ergo celsus si rñdebat ad. q. qro quid iuris. Puto qd videat testis rogatus. nam nō rogati dicunt fortuiti et transeūtes. Itē ille q. est adhibitus ad pfectōez testi non est necesse qd dicatur ipm esse adhibitū vt testem. sufficit. n. qd sit adhibitus: vt. l. hñdes palam. §. pe. §. e. et in au. rogati. C. de testi. ad quod facit qd dicit qd notarius presumitur roga tus: vt in au. de tab. §. quod autē Quod ergo dicitur qd testis nō presumit rogatus: intelligē nisi se subscriberet vt hic. Ex subscriptōe enī ap paret qd nō fuit fortuitus et trāsiens: sed qd fuit adhibitus ad hoc. Quero an notarius q. nume retur in numero testiū. Glo. ar. q. sic. primo per hanc. l. et C. qui testa. fa. pos. l. hac pultissima. §. sed quia. C. In p. rarium facit in au. de fi. instru. §. si instra. et in hoc residet: et dicit in casibus p dictis est sp. ale. Dy. dicit. qd videt qd iure nō re periatut cautuz qd tabellio cōputetur i numero testiū. nam hic nō: qa scribens nō erat tabellio: nec est necesse vt in. i. glo. nec in. §. sed qa quia ibi nō erat tabellio: nec requirit sed numerus testi um solus. Non ob. in au. de instru. cau. et fide. §. oz. ut ibi no. unde ipse distiguit sic. aut ad solēnitatē requirit certus numerus testiū et tabellio. et tūc tabellio nō pputatur in numero testiū ut in au. de instru. cau. et fide. §. sed si instra. sed si p baref p testes dicit ipse qd credit qd tabellio pos sit esse testis ut alij: sed vbi sufficit ad solēnitata tem scripture certus numerus testiū nec requirit tabellio: tunc cōputatur tabellio in numero testiū ut hic: ita dicit Dy. Glo. format. hanc. q. in. l. hac pultissima. C. qui tes. fa. pos. et ibi recit rat opi. Baldini antiq. doc. et glosatoris que est vera: et tenetur ab oibus. et per dy. in distincōe illa. nā in omni instrumento publico requiritur tabellio et solēnis numerus testiū ad hoc ut instru mentuz pber: ut. d. §. sed si instra. vnde si qs nū tebatur pbare per instrū notarius nō posset se inscribere vt testem et notariū: sed si nollet qs p bare p instrū sed per testes: tunc tabellio posset esse testis fm omnes. Et aduerte quod dixi qd lz sit notarius rogatus tñ ad scribendum: tamē potest esse testis: et habetur loco testis rogati: ut hac. l. Querit glo. an sit necesse qd scriptor ro getur. Et glo. dicit qd non: et dicit veritatem: qa qui est rogatus ad scribendum tantum non ad publicandum non dz rogari: quia non facit fidē sicut instrumentum: secus si ad publicandum.

Ex. l. sequenti.

C An monachus possit esse tabellio. et an nota

f Cuid in alijs clericis vtrum sacerdotes et monachi possint esse tabel liones: et licet esse non possint tñ instrumentum ab eis factum valebit: vt no. bar. in. l. vniuersas. C. de decuri. li. x. dixi post bar. in. l. impuberez. de fal. adde bar. in. l. i. §. huius studij. de iusti. et iur. adde qd le. et not. in. c. fi. cut. ne cle. vel mo. et omnino bar. in consi. inci. filiussa. notarius.

rius possit suum testamentum conficere.

Eruus. Oppo. C. d. tab. l. ge. nerali. li. x. So. glo. h.

nō scribit vt notarius. est. n. priuata scri ptura et ista scriptura sigillabif et postea apietur et publicabif secundū qd dicit. j. quead. te. api. l. ij. §. i. Et qd hec sit scriptura priuata apparet ex rōne quā addit glo. cum et ipse testator scribere posset: ita dicit glo. quā nō. C. Pro declarāda ista glo. forma duas. q. prima quid in monacho vel alio sacerdote cū nō possint esse notarij. ha bemus hodie tex. extra de hf. c. officiu. li. vi. facit extra ne cler. vel mo. c. ij. et Spe. idē qd nō pñt in ti. de sta. mo. §. i. §. xvij. uel. xxxvij. sed dic secun dū iura antiqua qd pōt pficere: sz iura ista loquū tur in monachis: quid in alijs clericis: vide in lo cis. §. allegatis. C. Scōo quero an notariū possit sua manu suū testm scribere vel publicare. Ista glo. videt velle qd nō sicut suus non pōt: ita nec ipse posset: et hoc voluit glo. hic. nescio. credo qd posset: qa nō video qd repugnat: et per. l. si p. sul. §. de adop. et per. l. apud. j. de ma. vin. sed si eēt aliqua repugnātia ipsem et nō posset: vt qñ ipse met notarius scribit instrū pcuratōis bene v3 nisi in cautōe de rato in qua non pōt a seipso sti pulationē de rato iterponere: vt cū apud seipm nō posset se obligare: vt. l. ij. de stipul. suo. §. p batio mandati bñ pbabitur p illā scripturā: vt .l. lz. §. si plures. §. de pcura.

Et ea scriptura. Ex scri

ptura nō lecta vel publicata corā testibus nō pba tur testm. h. d. Sile hētis i. l. h. de icōmissa. §. i. j. de le. ij. dixi in. l. si is qui. §. e.

Ex his uerbis. Verba si nō v3 iure testi et im portāt vt debeant relicta a veniētibus ab istesta to. hoc dicit. et dic vt in glosa. C. Quero que fue rūt ista verba. Dic vt in glosa. C. Quero an vir tute istoz verbor tota hereditas veniat restituē da institutis si testm nō v3. Glo. hic videtur di cere qd sic. quā nota. de hoc est textus. j. de testa. mili. l. querebat. vers. vtruz aut. dixi plene hanc materiaz de iure codicill.

Inguilos. Dic ponit forma

qualiter testis de beat se subscribere. Primo. n. quilibet testis dz se subscribere p se nec pōt vnus alij cō mittere. Scōo dz subscribere nomē suū. Tertio dz subscribere se et dz subscriptio ptinere nomen testatoris. dicit ergo sic. Ego talis dico et assero me eē adhibitū in testē in pñti testō facto per ta lem: iō ppria manu me subscripsi et meo sigillo sigillau: vt hic et. §. e. l. ad testium. §. si quis ex te stibus. C. No. qñ pluribus cōmittitur aliqd faci endū: non pōt illud expediri per vnū de volun tate alioz. Idē no. §. de arb. l. sicuti. C. Op. C. d. testa. l. fi. Dicit glo. ibi est sp. ale i testō rustica: vel verius ibi loquitur in testō nuncupatiuo: hic de testō in scriptis.

Ex. l. sequenti.

C Quando verba enunciatua pbent i vltima voluntate.

Ius bona. Verba prolata cā iactatōe non iuducunt dispōnem. h. d. C. Oppo. q.

g C. Procu rationis idēz in simili vult Ang. in. l. sci endū. d. ver bo. oblig. et de hac mate ria an p scri pturaz factā manu alicui notarij possit pbari nego cium qd spe ctat ad ipm met notariū vide p Guil. et bald. in. l. fi. con sul. d. ad op. et bar. l. i. ij. de stip. §. per Jo. an. i regula cum quid vna de re. iur. in vi. in mercu. et bal. in au. §. qui ppriam. de nō nu. pe. bar. in. l. im. puberem. de fal. et in. l. in lec. C. de his qui si. acri. et barto. in. l. ex snia. §. de te tu.

ADDE an possit roga re testamen tuz in quo si lius fratri ē executor bal. con silio. c. lx. ij. ii. vobz ad propositum d quo locut tur apostilla vide bal. con silio. xiiii. ter tio vol.

e scriptu ra. vide que no. bal. l. l. contract. in. v. col. b. fi. instru.

Partial text from the right margin, including words like "C. Procu", "rationis", "idēz", "in simili", "vult", "Ang.", "in. l. sci", "endū.", "d. ver", "bo.", "oblig.", "et", "de hac", "mate", "ria an p", "scri", "pturaz", "factā", "manu", "alicui", "notarij", "possit", "pbari", "nego", "cium", "qd spe", "ctat ad", "ipm", "met", "notariū", "vide p", "Guil.", "et bald.", "in. l. fi.", "con sul.", "d. ad", "op. et bar.", "l. i.", "ij. de", "stip.", "§.", "per Jo.", "an. i", "regula", "cum", "quid vna", "de", "re. iur.", "in vi.", "in mercu.", "et bal.", "in au.", "§.", "qui ppriam.", "de nō nu.", "pe. bar.", "in. l. im.", "puberem.", "de fal.", "et in. l. in", "lec. C. de", "his qui", "si. acri.", "et barto.", "in. l. ex", "snia.", "§.", "de te tu.", "ADDE", "an", "possit roga", "re testamen", "tu", "in quo", "si", "lius fratri", "ē", "executor", "bal.", "con silio.", "c. lx.", "ij. ii. vobz", "ad", "propositum", "d", "quo locut", "tur", "apostilla", "vide", "bal.", "con silio.", "xiiii.", "ter tio", "vol.", "e", "scriptu", "ra.", "vide", "que no.", "bal.", "l.", "l. contract.", "in. v. col.", "b. fi.", "instru.

De libe. & posthu. ADDE in q̄tum alex. premitte q̄ veiat appella. liberor bal. cōf. cccviii. ii. li. do. car. cōf. lx. vbi uoluit q̄ i statutis appel. liberor ueniat posthumi post mortē testatoris nati. & in q̄tū ponit q̄ legitimus r̄spat testm̄ sicut posthumus adde abb. p̄f. lxxvi. i. li. bal. p̄f. cccxli. iii. li. pe. de anch. p̄f. cclxxxii. pau. de ca. p̄f. cccxi. & an reuocet donatio per natiuitatem filij legitima ti bal. cōf. lx. viii. uoluit q̄ sic.

C Instrum̄ to. ADDE q̄ idē uoluit bar. in. l. de. monstratio i. vii. q. j. b. cō. di. & demon. & in. l. libello ruz de accu. bal. in. l. cer. ruz. s. si cer. pe. Jo. an. in add. spe. i. ti. de instrum̄. toruz edi. s. breuiter i ad di. incipiente dicit accursi. sed si p̄sona si erat singula. r̄ uoluit bar. to. ubi. s. q̄ exprimat no men cū dua. buo alio de monstratio. buo per. d. l. hac cōfultissi ma. & l. for. ma q̄ ipemet barr. itelligit in. l. si itē. s. b. rei v̄. hoc ē uez ubi p̄ba tū ēēt ēē plu. res eiusdem nois. s. si nō ēēt probatus sufficiat exp̄f. flo solius no minis p̄p̄ri per ter. in. d. l. si r̄. & ibi tradit caute laz quā uide idē t̄. d. ant. in. c. ii. de lib. oblatio. & vi. de barr. p̄f. cclxxxiii. in. incipiente mar. timus barō. & uide Ro. cōf. cccxvii. in. f. C. t̄m̄ testa. mentū. AD. AE. q̄ pau. s. ca. dicit ang. tenere p̄riuz idē t̄. Jmol. Rapp. q̄ si opi. bar. esset vera nunq̄ requireretur specialis clau. sula q̄ nūq̄ p̄t p̄cedere ni si vnū testm̄ ualidū si eni mille fecisset p̄ v̄tīmū sūt sublatā ut in q̄. g. mo. testa. infr. 4. priore. si ergo postea fiat aliud cū mentione gene. rali nō p̄t referri nisi ad illud. p̄terea nō p̄t plus operari ista m̄tio gene. rali q̄ sp̄atio. s. si dixisset uelle illud ualere non obstante testō facto tali die & in presentia taliū testm̄ hoc nō sufficeret nisi etiā fieret m̄tio d̄ clau. sula derogatoria puta nō obstante aliqua clausula derogatoria ibi con. tenta per glo. no. in. l. si mibi & tibi. j. de leg. i. que incip. expresse. de q̄ o. latius per federi. consilio. xlvii. & lvi. & cccxi. per pau. de ca. cōf. cclxxiii.

uerba futuri temporis in testamētis inducūt dif. positiones: vt. l. p̄p̄hiliū. s. propositū. j. s. le. iij. So. ibi fuerunt uerba prolata solēniter accer. sitis & cōuocatis amicis: hic fuerant plara per modum iact̄tie. facit. l. consensu. de acti. & obli. l. obligationū subā. e. ti. Quid si dicam uellem mibi talem heredem adhibitis vij. testibus. uel dico q̄ uelle esse heredem ticiuz. dic vt. l. si detico missa. s. i. de le. iij.

De liberis & posthumis heredibus institue. dis uel ex heredandis. Rubrica.

Ex. l. sequenti. Pronomē alicuius nō est ponendū in instru. mento si nomē est tale in quo nō cadat dubita. tio. & que sit d̄ria iter nomē p̄nomē & cognomē.

Uid sit. In. l. i. & ij. ponitur qd sit noiatiz exbe. redare. C. Mo. q̄ nō ē necesse poni pronomē i instr̄o alicuius: qd̄ intelli. ge si erat nomē tale de quo nulla po. terat esse dubitatio: ut in gallo presso: als secus: ut. C. q̄ test. fa. po. l. hac cōfultissima: & ibi no. & s. de testa. tu. l. duo sunt ticiū. & l. heredes pa. lam. s. sed si nota. s. ti. i. C. Op. s. de trasac. l. cū bi. s. si pretor. glo. nō soluit. dic q̄ ibi omittebas aliquid in solēnitatibus: hic non erat necesse q̄ ponere nisi nomen tm̄ quādo ex illo reddis cer. ta p̄sona. C. Quero d̄riaz inter nomē prenomē & cognomē. Dic vt in glo. hic. z. C. de testa. l. si quis in noie: & instr̄. de lega. s. si qs. per glo.

Ex. l. sequenti. Nominatim: & sp̄aliter dicat̄ testator penitus se poris testi soli facti cū dicit reuoco omne ali. ud testamentū per me factuz.

Nominatim. Quando no. men appellati uū p̄gruit uni tm̄ equaler nomini pro. prio: secus si pluribus. h. d. Et est bonus casus & no. facit ad id qd̄ dixi in. l. si qs. in p̄n. testi. j. s. lega. iij. f. q̄ testator reuocat oē aliud testm̄ factū p̄ eū & nō fecerat nisi vnū testm̄: q̄ d̄ de illo no minatim & sp̄aliter penituisse. C. Itē facit qd̄ id qd̄ dixi hoc anno in. l. forma. de censi. vbi queris si d̄ in palatio p̄tatis q̄ nō d̄z aliter p̄firmari. di. cam in. l. demonstratio falsa. de cōdi. & demon. C. Oppo. de. l. si quis. s. de te. tu. So. ibi loquit̄ de fauore: hic de odio: & sic uides q̄ in his que cōtinent odiuz in definita nō equipolet v̄f. nam cū dico filiū meuz exheredo: in definita ofo ē vt plene dixi in. l. si pluribus. j. de le. ij.

Ex. l. sequenti. Ad declarationem seu demōstrationem ali. cui ita sufficit adijcere nomē matris sicut p̄ris. Et ista uerba fur. latio gladiator uerba iniurio. sa sunt lz in genere p̄ferantur. item sunt uerba l. iurioua spurius.

Si pepercerit. Adie. ctio matris quē facit uideri noiatiz exhereda

per Ro. p̄f. cclxxxv. & cccxiii. per ang. cōf. cccxiii. p̄ ang. & p̄f. incipie. te quedā. d. vana p̄ bal. xxv. iii. uolu. & melius consilio. clyxviii. quarto uo. lu. per bart. consilio. xxv. incipiente ut dixit.

C Item facit. ADDE q̄ idem tenuit bal. in. d. l. demonstratō & iuribus paulo ante allegatis pro quo facit q̄ lz locus loci sit apponēdus in instru. mento ut p̄ bart. in. l. de pupillo. s. cui nunciat. j. d̄ ope. no. nun. & per io. an. i add. ad spe. in ti. d̄ instru. mentoz edi. s. instrum̄. tum el. si. q̄. quid si locus t̄n fallit q̄ si ex. terie facti ap. pareret de lo. co loci ut si fieret instru. mentū de so. lu. facta the. saurario ut p̄ guil. de cu. & bal. in. l. com. paratiōes d̄ fide instr̄. p̄ ter. in. l. i. C. de apo. pu. et q̄ locus loci ēt in testamē to quādo ali. ter claritas apparet non uideret nō ap. positus tenu. it bal. cōf. lio. xlii. iiii. lib. C. Adatis. ADDE s̄m bal. cautelas ad instituen. dum spuriaz ut dicat in. stituo filium talis mulieris non dicat fi. lium suuz ne ex inspectioe testamēti red. datur institu. tio nulla naz qui uult dice. re institutio. nullam baby necesse pro. bare q̄ ille fuerit fili? te. statoris naz & hoc erit dif. ficile maxi. me si illa ha. beat maritū & seq̄ paul. de ca. bic. et cautelam in. stituen. spu. rium uide p̄ ro. consilio. xlii. & bald. p̄f. cccxi. ter. tio uolu.

Pure. Oppo. C. de insti. & substi. l. si pa. ter. So. ibi erat institutus sub cō. ditione: iō p̄t sub cōtraria cōditiōe exhereda. ri. C. Oppo. de. l. i. s. sed si incertū. j. de ven. in. pos. mir. So. vt ibi no. & ista est uera: quia ibi in. nascituro: hic in tā nato: & ista so. p̄batur. i. l. cū posthumus. & l. posthumus. j. e.

Ex. s. sequenti. Clausula apposita iter vnuz capitulū ad illō tantū referret nō ad aliud. et vnū capitulū dicat̄ q̄i circa idem disponit ita q̄ ille dispositiones circa illud possunt simul cōcurrere: ibi. Et prin. Et exheredatio nō p̄t fieri a certa persona: ibi. Henio. Et clausula que per se subsistit: & q̄ po. test referri ad plura. siue ponat̄ in prin. siue i fi. siue in medio pluriuz capitulorū p̄t referri ad oia capitula: ibi. Henio. Et que sunt necessaria ad exheredationē uide in glo.

Filius. Iste. s. est subtilis & notabilis & breuiter. h. d. Clausula posita i. ter vnū capitulū ad illud tm̄ referret: s; posita i. ter plura capitula uel añ oia uel post oia ad oia referret. C. Itē exheredatio facta a certa perso. na uel sub p̄ditiōe nō v̄z. h. d. v̄q̄ ad. s. sed ita d̄. istū. s. diuidit: q̄a primo loquit̄ q̄i exhere. datio est facta inter gradū. Scōdo quādo a certa p̄sona. Tertio q̄i post aditā hereditatē. Quar. to q̄i añ oēs gradus. Quinto q̄i inter gradus. Sexto q̄i post gradus & intra gradus. secunda ibi: nisi forte. tertia ibi: quē admodū. quarta ibi: ante heredē. q̄nta ibi: sed si inter. sexta ibi: in eo. & de repetiōe ista intellige prout dixi in. l. talis scriptura. j. de le. i. f. q̄ ad oia referat nisi sit ra. tio quare plus ad vnū referat q̄ ad aliud: ut. l. i. C. de libe. prete. & nō intelligas ad ea q̄ sunt di. cta in p̄cedentibus intelligant̄ repetita in sequē. tibus de quo dicā in. l. j. de le. i. C. Et an q̄li. tas adiecta in vno capitulo porrigat̄ ad aliud: sed hic est aliud q̄a hic est clausula per se an refe. rat ad oia de quo dedi remissionē ad Spec. in. ti. de instr̄. edi. s. nunc uidentū. & itē q̄ prece. dentia. vbi tractat de rescrip. & priuile. C. Op. j. ti. i. l. penul. So. ad oēs gradus: ibi nō porrigi.

qui nocentem & ibi bar. j. de iniur. per Ly. in. l. si nō conuictū. j. de iniur. cum quibus transit hic Ange. hosti. in summa de iniur. s. contra quos. uerfi. sed quid si uoces cucurbitam. cano. in. c. accedens de purga. ca. no. Andre. de p̄f. in. c. i. s. pretere a in ti. que. su. pri. causa bene. ami. al. bri. de ro. ii. parte statutorum. q. xliii. & hanc materiam fere per tres. col. examinat Oldra. consilio. lvi. incipiente p̄fucuit dubitari. & uide bal. consilio. xlv. tertio uolu.